

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Rimski dogodki

Italijanski vojaki zadržujejo na mostovih, ki peljejo čez Tiber na vatikansko stran, od fašističnega tiska nahujskano vseučiliško mladino, da ne bi udrila v Vatikan; ravnatelj vatikanskega glasila se reši pred fašističnim policajem z begom v vatikansko mesto, člani fašistične akademske organizacije s hrupnim veseljem zažigajo sliko Pija XI. in se krohotajo pred karikaturami katoliške akcije, ki so jih narisali na desko rimskega vseučilišča; bahajo se s svojimi junaškimi čini pred papeževim seminarjem, s katerega so razbili papežev grb in v sedežih katoliških društev; se ponašajo, kako so s pretepanjem katoliških dijakov prekosili svoje tovariše v Milanu, Benetkah in po drugih mestih zgornje Italije.

Komaj dobri dve leti je poteklo, odkar je Mussolini v Lateranu v družbi kardinala Gasparrija in drugih visokih cerkvenih knezov s svojim kabinetnim načelnikom Giunto molil očenaš pred podpisom »lateranskih pogodb«, s katerimi je priznal suverenost vatikanskega mesta, proglasil katoliško vero za edino državno in zagotovil polno svobodo italijanski katoliški akciji, »da širi in uveljavlja svoja načela.« Po podpisu lateranskega sporazuma je bil fašizem na višku. Nenačdoma je imel za seboj ogromne množice italijanskih katoličanov in pred katoličani ostalega sveta si je lahk o nadel krinko zdravega narodnega gibanja v smislu katoliških načel.

Le malo je bilo katoličanov, ki so javno dali izraza bojazni, da ostane fašizem tudi po podpisu lateranskega dogovora pač to, kar je bil od svojih početkov, do skrajnosti potenciran nacionalizem, ki je zrastle iz napuha, izvirajočega iz nepričakovano srečno zaključene vojne, in ki stremi za obnovitvijo rimskega imperija, in sicer po starih rimskih metodah; to je gibanje, ki je v 20. stoletju po prelitju potokov krvi za svobodo narodov in tik po strašnem klanju anahronizem, ki ga bo človeška družba v kratkem izločila. Na tako gibanje ni lahko nasloniti trajno veljavne pogodbe. Takrat so posebno v taboru francoskih katoličanov zelo skeptično motrili lateranski sporazum in si od njega obetali prav malo koristi za cerkev.

Veseli je krščanskem Rimu je po podpisu pogodbe trajalo komaj dobrih 14 dni. Mussolini je kmalu pokazal sebe in fašizem v pravi luči, ko mu je v parlamentu ušla izjava, da bi se krščanstvo nikdar ne moglo razširiti, ako bi mu že prej poganski Rim ne utrl poti. Sv. oče je Mussolinija zavrnil in sledila je dokaj ostra polemika med Vatikanom in palačo Venezia glede medsebojne zveze med takozvano politično lateransko pogodbo, s katero se je rešilo rimsko vprašanje, in med konkordatom, ki določa meje cerkvenega in državnega območja v Italiji sami. Vatikan se je namreč postavil na stališče, da sta pogodba in konkordat neločljivo zvezana, da s kršitvijo konkordata pade tudi druga lateranska pogodba; fašizem pa je vztrajal in vztraja še danes na tem, da je konkordat mogoče odpovedati, recimo prekršiti, ne da bi to imelo nujno za posledico razveljavljanje tudi lateranske pogodbe, s katero se je sv. oče odpovedal svoji nekdanji državi. Danes, po najnovejših fašističnih izbruhih proti katoliški akciji, kateri je konkordat vendar zagotovil svobodo udeleževanja, toliko lažje razumemo, zakaj je fašistična vlada vztrajno zanikala vsako zvezo med lateransko pogodbo in konkordatom; po vsem tem je tudi jasno, da so imeli fašisti že takrat namen prelomiti konkordat, ki je bil zanje samo »chiffon de papier«.

Temu prerekanju je sledila razprava o vzgoji mladine, nad katero si je fašizem lastil monopol, in sv. Oče je nato izdal posebno encikliko o tem vprašanju. Trenja med cerkvijo in državo ni bilo konca. Komaj nekaj mesecev po podpisu lateranskega sporazuma je izšla v založbi fašistične stranke Missirolijeva knjiga »Dajte cesarju«, v kateri ta svobodomislec dokazuje, kako je cerkev podlegla fašizmu pri sklepanju lateranskih dogovorov in v podkrepitve svoje trditve navaja celo prvoten načrt konkordata, kakor ga je predlagal Vatikan. Diplomatska zgodovina ne pozna primera, da bi kateri izmed pogodbenikov tako kmalu po podpisu pogodbe priobčil tajne spise izza časa pogajanj, da poniža drugega. Vse to se je zgodilo, da fašizem pokaže nasprotnikom cerkve, da je vse prej kakor katoliški.

Cerkev je potrpežljivo čakala, da bi fašistična vlada pokazala dobro voljo in sv. oče je sam večkrat dejal, da gleda na to vprašanje kot dobri oče vseh. Mesto tega je fašizem trgal konkordat kos za kosom. Priznal je civilno pravno moč tudi zakonom, sklenjenim pred duhovnikom nekatoškega izpovedanja, pustil je protestantizmu povsem svoboden

Protiverski vandalizem v Španiji

Informacije našega dopisnika

Barcelona, 26. maja.

Po dveh tednih, ki so pretekli po izbruhu protiverskih strasti, podžganih od agitatorjev komunistične internacionale, je mogoče natančno preceniti materijelno in moralno škodo, ki jo je povzročil antikrščanski vandalizem v naši domovini.

Nad 150 cerkva in samostanov požganih

Cerkev in samostanov, bodisi požganih do tal bodisi hudo poškodovanih in izropanih, je vsega skupaj najmanj 150. Največ komunističnih grozodejstev se je izvršilo v Malagi in v južnih provincah sploh, predvsem v Andaluziji, kjer so kmetjski koloni in delavci skrajno dostopni komunistični propagandi; najmanj ali skoro nič niso trpele cerkve in samostani na severu, in v Barceloni n. pr., kjer je največ organiziranega delavstva, se ni redovom z malimi izjemami nič žalega zgodilo. Kar pa je počenjalo sodrga na jugu, je tako barbarsko, da se sploh ne da popisati.

V Malagi so prizanesli samo katedrali in dvem ali trem drugim cerkvam; ostale cerkve in samostani, vsega skupaj 22 objektov, so požgani in izropani; vsega je bilo uničenih 26 poslopij, namenjenih pobožnim ustanovam.

V Valenci je bilo poškodovanih okoli 15 cerkva in samostanov. V malem mestu Alicante je tolpa požgala 7 cerkva in samostanov, 5 poslopij pa je čemolirala in ni prizanesla niti škofovi palači.

Enako so od komunistov nahujskane čete požigale, ropale in uničevale v Granadi, Kordovi, Kadisu, Heresu in Sevilji pa v Madridu. V največjih mestih, Madridu in Sevilji, je število uničenih poslopij primeroma majhno — tri v Sevilji, deset v Madridu — zato pa se je tam fanatizem tolpe izdejsvoval tem radikalneje, kjer je upal, da dovrši svoje delo.

Uničenje kulturne vrednosti

Škoda, povzročena po uničenju umetniških in kulturnih vrednot ter dobrotelnih ustanov je ogromna. V enem hipu so postali plen ognja in vandalskega divjanja nad religioznimi predmeti velikanski zakladi. Tako je v Madridu leta 1928 zgrajena krasna cerkev Sv. Terezije skupaj s samostanom Karmeličanov, vredna 3 in pol milijonov peset, danes kup razvalin — uničena pa je tudi dragocena knjižnica karmeličanskega reda z rokopisi sv. Tereze in sv. Janeza od križa. V Valenci so komunistični Vandali požgali Karmeličanom cerkev in samostan s semeniščem kakor tudi njihovo tiskarno, v Granadi je postala plen ognja karmeličanska cerkev, pravo čudo španske umetnosti.

Proti jezuitom

Najbolj so divjali od moskovskih emisarjev razvneti antiklerikalni instinkti proti Jezuitom. Tem so požgali veliko redovno hišo v Madridu z ostanki sv. Franciška Borja vred; njihov tehnični institut za izobrazbo inženjerjev, delovodij in delavcev-specijalistov; več domov duhovnih vaj; mnogo rezidenc, novicijatov in kolegijev na jugu in v Kastiliji. V Kataloniji in v baskijskih provincah pa se Jezuitom ni nič zgodilo, dasi je tam središče organiziranega delavstva. Tudi v Madridu se socialistično delavstvo ni dotaknilo Jezuitov, ker je hvaležno njihovu slovitemu tehničnemu institutu, pač pa so ga razdejali komunisti. Ti so izbrali za tarčo svojega fanatizma celo Salezijance, ki vzdržujejo šole, delavnice za revno in zanemarljivo delavsko deco ter nešteto socialnih in karitativnih ustanov. Sodruga je n. pr. v Alicanteju zažgala salezijanski kolegij s šolo in delavnicami ter zavetiščem.

Proti redovnicam in učenkam

Najbolj sramotno pa je, kar so počenjali grozoviteži proti redovnicam, njihovim zavo-

dom in šolam, kjer se šolajo po veliki večini deklice siromašnih slojev. Samostane in zavode so zažgali, sestre in gojenke ter šolarice pa poglali na cesto. Najhujše so divjali proti sestram Srca Jezusovega (Sacre Coeur). V Madridu so upalili njihovo največjo hišo.

Nič niso trpeli frančiškanski samostani, pač pa je tolpa zažgala nekaj kapucinskih samostanov in tri dominikanske samostane.

Na tisoče otrok brez strehe in šole

Poseben objekt komunističnega protiverskega fanatizma so bili tudi »Bratje krščanske šole«, katerim so zažgali njihov ogromni kolegij v Madridu, tako da je zdaj 4000 revnih šolskih otrok in nad 600 internistov brez šole in strehe. Pač velekulturno delo!

Posebno vandalsko delo so izvršili komunistični požigalci v Madridu s požigom najbolj slovite španske tehnične šole, že omenjenega Tehničnega instituta očetov Jezuitov. Ta zavod je bil ustanovljen l. 1908 in je nujal tako višjo inženjsko kakor delovodsko in delavsko tehnično izobrazbo. Bil je opremljen z najmodernejšimi laboratoriji, delavnicami in strojinicami. Najbolj popoln je bil elektrostrojni oddelek. V njem je ob času požiga bilo vpisanih 200 kandidatov za inženjsko in 600 učencev za mehaniko. Iz tega zavoda je dosedaj prišlo nad 200 inženjerjev in okoli 5000 delavcev specijalistov. Učenci pa so imeli tudi stanovanje, prehrano, podpore itd. Sloveli so posebno tudi avtogasilski aparati te šole. Studirali so na tem zavodu tudi inozemci.

Komunistom je bil ta institut trn v peti zato, ker je svoje učence vzgajal tudi v verskem in moralnem pogledu — zato so ga zažgali. Institut je tako hudo poškodovan, da bo treba veliko truda in denarja, da se vsaj deloma vspostavi.

Katoliška protiakcija

Katoliški starši so se sedaj opogumili in poslali ministrskemu predsedniku številne pro-

teste z zahtevo, da se požgane šole upostavijo. Kakor smo rekli, je zaradi zločinov komunističnih tolp ostalo brez šole samo v Madridu nad 4000 revnih otrok, v Sevilji okoli 3000, v Alicanteju okoli 2000.

Nad 35.000 katoliških žena je poslalo predsedniku Alcali Zamori peticijo, da se ima zaščititi verska svoboda.

V več krajih, zlasti na deželi, je katoliško prebivalstvo samo energično preprečilo name-ravane požige in devastacije samostanov. V Madridu so delavke preprečile požig neke cerkve, posvečene Materi božji.

Angleži

Zelo so se izkazali Angleži-protestanti v Gibraltarju, ki so odprtih rok sprejeli redovnike in redovnice, katere so zbežale pred barbari v lastni domovini. Dali so jim streho in vsu nujno pomoč. »Times« pa pišejo, da je nezaslišano, »da more par teroristov skrajne leve diktirati svojo voljo tisočem mirnih državljano-v, ki niso vajeni nasilnih sredstev. Vlada gos-poda Zamore ima dolžnost, da štiti miroljubno prebivalstvo, četudi gre »samo« za menihe in redovnice. Država, ki pušča manjšino divjati brez ovire, bi morala bankrotirati.«

Kampanja laži in obrekovanja

Komunistični tisk po znanem in običajnem receptu opravičuje svojo protiversko teroristično akcijo z lažmi in izmišljotinami. Redove veda sekundira tudi svobodomiseln tisk. Jezuite slika kot pristaše monarhije in zaščitnike aristokracije, da celo to so si izmislili, da je v Tehničnem institutu očetov Jezuitov v Madridu bila zaloga orožja. Na vsem tem ni niti pičice resnice. Španski redovi so se bavili edino z molitvijo in dobrimi deli napram vsakomur, največ pa napram siromašnim slojem.

Proti čemur ti fanatiki divjajo, to so vera, versko čuvstvo in verska vzgoja. To bi hoteli uničiti po Ljeninovem izreku: »Vera je opij za ljudstvo.«

D. P.

Juriš na kat. akcijo traja dalje

Fašisti divjajo proti katoliškim ustanovam

Rim, 29. maja. Vehementne demonstracije fašistov proti svetemu očetu in Katoliški akciji, ki so se začele po hujskajočem članku »Lavoro fascista« 27. t. m., so na višje pove-lje ustavljene. Kako se pa bo ta resna zadeva razvijala dalje, pa je še neznan.

Med tem prinaša »Osservatore Romano« podrobnosti nasilne akcije fašistov in pred-idočih terorističnih dejanj proti katoličanom. Tako so prošlo nedeljo avangardisti v Benetkah napadli 17letnega mladeniča, ki je imel znak katoliške mladinske organizacije. Več takih slučajev se je zgodilo v Benetkah še naslednje dni in so fašisti katoliškim omladincem trgali znake.

V Rimu so fašisti tri člane katoliške dijaške zveze »Dante e Leonardo« pretepli, ko so zapuščali svoj zborovalni lokal. Posebno so se spravili fašisti na člane takozvane FUCI, to je Zveza katoliške univerzitetne mladine Italije. Vatikanski organ ugotavlja, da so fašisti v četrtek v Rimu v navzočnosti karabinerjev napadli več fučistov, jih pretepli in jim odvzeli njihove društvene znake. Nekega diaka so fašisti pretepli do krvi. Drug tak slučaj se je zgodil v navzočnosti častnikov in vojakov fašistične milice, ki so mirno gledali, kako so fašisti do krvi pretepli 3 katoliške dijake, ko so zapuščali svoj društveni lokal. 27. maja so pa fašisti ob znanih demonstracijah napadli poslopje papeške gimnazije S. Apollinare, kjer so skušali udreti v notranjost, in ko jim to

ni uspelo, so razbili okna zakristije, šolskih sob in direkcije. Pri tem so psovali posvečeno osebo papeža in razbili nad glavnimi vrati grb papeža in grb kardinala-vikarja.

Ta demonstracija — ugotavlja »Osservatore Romano« — se je vršila, ne da bi policija, ki je stražila trg, intervenirala, niti tedaj, ko je množica hotela udreti skozi vrata.

Pri tej priliki poudarja organ svete stolice ponovno, da je »Lavoro fascista« provociral kampanjo proti svetemu očetu in Katoliški akciji s člankom o obnem zboru Katoliške akcije, ki predstavlja falzifikacijo na podlagi lažljivih denunciacij ali mistifikacij.

Osebnosti

Belgrad, 29. maja AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje so postavljeni za sekundarne zdravnike v drž. bolnici v Ljubljani dosedanj sekundarni zdrav-niki banovinske bolnice v Ljubljani v 19 dr. Henrik Heferle, dr. Tomaž Furlan, dr. Ivan Kankler in dr. Reiner Basin, za administrativnega uradnika 8. skupine iste bolnice Anton Manfred in Franc Tominec, za uradniškega pripravnika Viktor Sola, za administrativnega uradnika 10. skupine dozdej III/5 Josip Buraj, za administrativnega uradnika državne bolnice za ženske bolezni v Ljubljani v 9. skupini Leopold Šarabon, v 8. skupini pa Alojzij Turk.

razmah tudi v Rimu, čeprav se je fašistična vlada obvezala v konkordatu, da bo preprečila v prestolici krščanstva vse, kar bi moglo žaliti katoliški značaj mesta; v šole je uvedel veronauk kot nekaj zgodovinski predmet, o katerem predavajo kakor o veri starih Rimljanov ali Grkov v isti sapi kot o Kantovi filozofiji; vselej in povsod pa preganja organizacije katoliške akcije.

Kako resno je mislil fašizem s konkordatom, pričajo tajna navodila bivšega fašističnega tajnika Turattija, podrejenim pokrajinskim tajnikom, v smislu katerih naj ti smatrajo svoj položaj napram cerkvi po podpisu konkordata za neizpremenjen in naj se v tem

pogledu vedejo tako, kakor da bi konkordat sploh ne obstojal! Vse pridobitve konkordata, ki bi cerkvi omogočile vpliv na duhovno življenje italijanskega naroda in za katere je sv. oče, kakor je sam večkrat poudaril, žrtvoval toliko posvetnih pravic v lateranski pogodbi in radi katerih se je pokazal do skrajnosti popustljivavega v tem pogledu, so v nevarnosti.

Fašizem je smrtni sovražnik katoliške akcije, ker je to še edina nefašistična organizacija v Italiji, ki posega v javno življenje in žiri med ljudstvom nauke o krščanski ljubezni. o potrebi miru in sprave med narodi, nauke, ki se križajo s fašističnim poganskim pojmo-

vanjem naloge človeka, družbe in države. Fašizem hoče predvsem mladino za se, ker je bodočnost v njenih rokah, zato je naperil boji proti mladinskim organizacijam Katoliške akcije, v prvi vrsti proti »Zvezi italijanskih katoliških akademikov«. Fašisti dobro vedo, da bi bilo njihovega gibanja in sanjarenja o rimskem imperiju konec v trenutku, ko bi italijansko mladino v resnici prežl krščanski duh. Fašizem se križa boji. V boju proti cerkvi pa naj ne pozabi, da stoji za njo nepregledna armada milijonov in milijonov katoličanov vsega sveta.

Pokojsinski zavod v letu 1930.

Kakor posnemamo iz poslovnega poročila za 1930. je lani število zavarovancev naraslo od 9004 v začetku leta na 9253 do 30. septembra lani. Po izvršeni preuvertitvi v nove razrede je število zavarovancev do konca leta naraslo 9525. V dravski banovini je število zavarovancev v teku celega leta naraslo za 409, v primorski za 57 in v zetski za 56 oseb. K večjemu dvigu zavarovancev v dravski banovini je pripomogla inspekcijska služba v mariborskem okrožnem inspektoratu.

Povprečnina zavarovanih prejemkov se je dvignila od 21.387 na 23.036 Din. Prispevki so lani zelo narasli: od 23-5 na 26 milj. Din. Zaostanki a so se zvišali za 0-1 na 1-245 milj. Din, odstotek v primeri s predpisom pa se je zmanjšal od 4-8 na 4-6%.

Odpravnin je lani zavod plačal 0-2 milj. Din, povračil premij pa je bilo za 1-6 (1-5) milj. Din.

Število upokojencev je lani od 982 na 1.007, izplačalo pa se jim je 5-3 (4-5) milj. Din.

Upravni stroški so znašali 2-4 (2-1) milj. Din ali 5-5% vseh dohodkov.

V oddelku za neobvezno zavarovanje število zavarovancev polagoma narašča in se je

pomnožilo v teku l. 1930. od 311 na 404, posebno po preuvertitvi v nove plačilne razrede. V oddelku za višje dajatve pa je število zavarovancev padlo od 436 na 357 oseb, nasprotno pa se je število vpokojencev zvišalo od 192 na 209.

Od bilančne vsote 255-7 (218-1) milj. Din je bila trajno naložena vsota 165-2 (135-4) milj. Din. Ta vsota se je razdelila sledeče: Vrednostni papirji 49-7 (32-9), nepremičnine 25-9 (25-7), hipotekarna posojila 58-2 (45-1), menična posojila 20-9 (19-7), naložba 10-5 (11-9) milj. Din.

Med vrednostnimi papirji so se povečali dolarski papirji z nakupom nad 300.000 dolarjev minimala.

Imovina zavoda je bila plodonosna naložena in je znašala lani 163-6 milj. Din. Njen donos pa 13-4 milj. Din. Dosežena obrestna mera vsega obrestovanja je znašala približno ravno toliko kot leta 1929: 8-1%. Doseženo povprečno obrestovanje imovine znaša pri vrednostnih papirjih 8-3 (8-5), pri posojilih 8-5 (8-4), pri nepremičninah 6-1 (6-4), pri zaostankih na premijah pa 5%.

Razsodišče ljubljanske borze

Kakor posnemamo iz poslovnega poročila Ljubljanske borze za blago in vrednote, je lani število tožb naraslo od 1534 na 1758 v letu 1930. Znesek terjatev pa je kljub velikemu številu tožb padel od 8 na 7-4 milj. Din. Rešene pravde so bile 1404 in sicer v kratki dobi do nega meseca. Nad mesec dni je trajalo postopanje v 115 primerih in to vsled težko pri vročitvi tožb, oziroma vsled preložitve razprav v svrhu izvedbe dokazov. Ni pripisovati zgolj naključju, da se inozemski trgovci v čedalje večjem številu pri sklepanju kupčij pogodbeno podvrže ljubljanskemu borznemu razsodišču celo takrat, kadar vrše trgovske posle izven Slovenije kot prodajalci. Pri tem je vsekakor merodajna tudi eksperimentalna razsodiščna poslovanja.

Vpis stabilizacijskega posojila. Po izjavi upravnika DHB Gjurišića je bila Jugoslovanska kvota preupisana do sobote za 17 milj. frankov, vpisanih je bilo torej 67 milj. frankov. Če ne bi bil rok za vpis predčasno zaključen, bi bil preupis gotovo znatno večji. — Največja vsota posojila v naši državi ni bila, kakor smo včeraj poročali samo 1.25 milj. frankov, ampak 2 milj., ki jih je pri Mestni hranilnici ljubljanski podpisala neka ustanova za svoj fond.

Inozemske tvrdke bodo na XI. ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 30. maja do 8. junija, po državah zastopane takole: Amerika 20, Anglija 7, Avstrija 42, Belgija 1, Češkoslovaška 16, Danska 1, Francija 5, Holandska 3, Italija 4, Madžarska 9, Nemčija 86, Poljska 1, Švedska 3, Švica 2.

Kje se dobe sejske legitimacije. Legitimacije za obisk letošnjega XI. ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija po 30 Din prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva, tujkoprometne ustanove in večje železniške postaje dravske banovine. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, na jee zahtevajo direktno od urada ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, fe naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma.

Konkurz je razglašen o imovini Martina Ferdo, trgovca v Dol. Prekopi, p. St. Jernej; roki: 8. junija, 6. in 11. julija. Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Brumen Martina, trgovca v Beltincih; roka: 31. junij in 4. julij.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Lavriča Josipa, trgovca v Toplicah, roka:

23. junija in 1. julija 1931.; nadalje o imovini Trapečarja Rudolfa, trgovca v Radni, roka: 22. in 27. junija; nadalje o imovini Weisz Zige, trgovca v Dolnji Lendavi, roka: 27. junija in 2. julija.

Vpisi v trgovinski register: Rozman J., trgovec z lesom, Boh. Bistrica; Vojko Sribar, trgovina z lesom, Gradac pri Litiji; Mešič Josip, vodna žaga v Skornem št. 20, Šoštanj; Petovica, usnjarska industrija, d. d., podružnica v Celju.

Belgrajska borza v l. 1930. Iz pravkar objavljenih podatkov o delu belgrajske borze v preteklem letu posnemamo, da je znašal ves promet lani 2,136.1 milj. Din v primeri s 2,258.0 milijona Din v l. 1929. Največ prometa je bilo v devizah: 1,741.4 (1,812.2) milij. Din, valute 0.6 (0.6), državni papirji 367.5 (418.4), delnice bank 23.9 (25.99) in delnice industrijskih družb 2.6 (0.8) milij. Din. Promet na blagovnem oddelku je lani nazadoval od 575.000 na 522.000 met. stotov. Od vsega prometa v državnih papirjih odpade na dolarske papirje 17.5 % ali 64 milj. Din (na zagrebški borzi je lani znašal promet v dolarskih papirjih 80 milj. dolarjev).

Nov produkcijski program brodske tvornice vagonov. Kakor poročajo iz Broda, bo na glavni skupščini brodske tvornice vagonov sklenjeno, da se tovarna preuredi iz tvornice vagonov na izdelovanje poljedelskih strojev, ker se izdelovanje vagonov ne izplača več.

Borza

Ljubljana, 28. maja.

Denar

Danes so bili devizni tečaji čvrstjejši. Tečaj Curiha se je uvrstil od 1096.20 na 1096.50. Edino Praga je bila slabšeja in je bil v njej prav znaten promet 2.6 milj. Din. Nadalje je bil znaten promet se v devizi Curih. Vse zaključene devize je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj). Amsterdam 2279—2284 (2281), Berlin 1346 do 1349 (1347.50), Bruselj 789.76 bl., Budimpešta 990.14 bl., BCurh 1095—1098 (1096.50), Dunaj 795.66—798.66 (797.16), London 275.51 do 276.31 (275.91), New-York 56.62 bl., Pariz 222.05 bl., Praga 167.70—168.50 (168.10), Trst 295.85—297.85 (296.85).

Zagreb. Amsterdam 22.78—22.84, Dunaj 795.66—798.66, Berlin 13.46—13.49, Bruselj 789.76 bl., Budimpešta 990.14 bl., London 275.51—276.31, Milan 295.85—297.85, New-York ček. 56.52—56.72, Pariz 221.05—223.05, Praga 167.70—168.50, Zürich 1095.00—1098.00.

Curih. Belgrad 9.1260, Pariz 20.25.25, London 25.16.25, New-York 517.35, Bruselj 72.02.5, Milan 27.08.5, Madrid 48.30, Amsterdam

208.02.5, Berlin 122.87, Dunaj 72.72, Stockholm 138.75, Oslo 138.55, Kopenhagen 138.55, Sofija 3.73, Praga 15.32.875, Varšava 57.90, Budimpešta 90.21, Atene 6.70, Carigrad 2.45, Bukarešta 3.07.875, Helsingfors 13.02.5.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tečaji državnih papirjev so bili danes slabšeji kot včeraj. Do prometa je prišlo v Zagrebu samo v vojni škodi in 7 % Bleru. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni, deloma bili nekoliko slabšeji. Industrijske delnice so ostale v glavnem neizpremenjene. Do zaključkov je prišlo samo v delnicah Slaveksa po neizpremenjenem tečaju 25 in v delnicah Trboveljske, ki so nadalje popustile na 240, nato se pa zopet uvrstile na 245.

Ljubljana. 8 % Bler. pos. 92 bl., 7 % Bler. pos. 82 bl., Celjska pos. 150 d., Ljubljanska kred. 120 d., Praštediona 950 d., Kred. zavod 160—170. Vevče 120 d., Stavbna 40 d., Ruše 220 d.

Zagreb. 7 % inv. pos. 87—87.50, agrarji 50—51, vojna škoda ar. 416—417.50 (417.50), kasa 416—417.50 (418.417.50), 6. 7. 8. 416 d., 8 % Bler. pos. 89—91, 7 % Bler. pos. ar. 81 do 81.25 (80.50, 81.50, 81), kasa 80.875—81.25, 7 % pos. Drž. hip. b. 83.50—84.50, 6 % begl. obv. 65—66, Tobač. srečke 24 bl., Srečke Rdečega križa 45 bl. — Ravna gora 75 bl., Hrvat. ska 50—60, Katolička 33—35, Poljo 52.50 do 54, Kreditna 119—124, Union 170—174, Jugo 72—73 (73), Ljub. kred. 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna 7700—7800 (7700), Obrtna 36 d., Praštediona 950—955 (950), Etno 110 d., Srb. ska 189.50—192, Zemaljska 138—139 (139). — Nar. šum. 25 d., Guttman 120—133, Slaveks 25—27.50 (25), Slavonija 200 d., Našice 70 bl., Drava 235—236, Sečera Osjek 245 do 260, Osj. ljev. 215 d., Brod. vag. 66—80, Union 70 d., Vevče 120 d., Isis 50 d., Ragusea 300—340, Jad. plov 510 d., Trboveljska 238 do 245 (240, 245).

Belgrad. Narodna banka 77.50, 7 % inv. pos. 87.50—88, agrarji 50.50—51, vojna škoda 416.50—417.50, 7.417—417.50 (1300 kom.), begl. obv. 65.50 (100.000), 7 % pos. DHB 84 do 84.50 (4000 dol.), 7 % Bler. pos. 81.375 (8000 dol.).

Notacije državnih papirjev v inozemstvu: London: 7 % Bler. pos. 79.50—81, New-York: 8 % Bler. pos. 85—90, 7 % Bler. pos. 79—80.50, 7 % pos. DHB 83—83.75.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: 79.80 kg: sred-njebeč. 197½—200, beč. okol. Novi Sad 195 do 197½, beč. okol. Sombor 185—187½, beč. potiska šlep 202—205, gbeč. 200—202½, gbn. ban. Bega šlep 197½—200, sr. 78 kg 180—187½, sr. okol. Indija 78 kg 185—190, slav. 78 kg 180—185, slav. šlep 77/78 kg 175—180.

Koruzi: beč. sr. 102½—105, beč. sr. Tisa šlep 104—106, beč. sr. Donava, Sava šlep 104—106.

Moka: beč. 0.00 112½—117½, ostala neizpremenjeno.

Otrobi: beč. sr. ban., slav. v jutavrečah 112½—117½.

Promet: pšenica 1 vagon, koruza 16 vagonov, moka 4 vagoni, otroki 2 vagona. Tendence mirna.

Parketne deščice

hrastove in bukovne dobavlja in poklada

Lavrenčič & Co
Ljubljana
Vošnjakova ulica 16

Oglejte si kvaliteto blaga.

Otvorljivo naznanilo.

Cenj. občinstvu se tem potom vlnudno naznanja da je z današnjim dnem otvorjena v

Prešernovi ul. št. 8.
nova mesnica

V zalogi bo vedno sveže meso najbolje kvalitete ter najbolje vrste suhega mesa nkar se cenj. odjemalci vlnudno opozarjajo.

Naznanjamo pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati in sestra, gospa

Ema Globočnik roj. Winterhalter

dne 28. t. m. previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v petek, dne 29. maja 1931 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Strmi pot št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. maja 1931.

Ciril Globočnik, Olaf Globočnik, soprogo sin

Otomane

Najcenejše in najboljše modroce, feder-modroce, divane, fotelje, zložljive postelje, mreže in garniture Vam nudi

F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg 9

Vreče

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri trdkih:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11
Telef. štev. 2947.

Vajenku

za modno trgovino sprejem takoj ali pozneje. Naslov v upravi pod 6036

Priden jelonoša

vesč več jezikov ali dobro izurjena natakarka se takoj sprejme v hotelu OREL, Maribor.

Vrtnice domače

vzgojene v rastlinjaku nudi po konkurenčni ceni cvetličarna in vrtnarstvo Korsika, Miklošičeva in Bleiweisova cesta.

Kovaški meh

dobro ohranjen kupim. P. Kočovšek, Glince IX-22 p. VII.

Soboslikarja

prvovrstnega za trajno delo sprejme takoj. Catlon, Maribor.

Hlapce

vojaščin prost iz postelne kmečke hiše se sprejme takoj na malo posestvo k obrtniku. Zglasti se je osebno, plačica po dogovoru. Naslov pri upravi pod št. 58-0.

Enodružinska nova hišica

s tremi sobami in prtilinami na solnčni legi ob državni cesti 25 min. oddaljena od kolodvorja se prod. Naslov se izve v podružnici Slovenca v Celju.

Pridna kuharica

za kopalniško restavracijo Toplice pri Novem mestu se išče. Po dogovoru kopalniško zdravljenje.

Šoferska šola

oblastveno koncesijonirana, I. Gaberšek, bivši komisar za šoferske izpise, Ljubljana, Dunniska cesta št. 31, ne daleč od kolodvorov. Pričetek tečaja 1. junija.

Siaovanje

enosobno oddam takoj v Ljubljani Idrijska ulica 3

Hčem

slikarske, plesarske pomočnike. Ivan Tavčelj, Trbovlje.

Indian motor

s prilico z električno razsvetlavo, kompl. prodam A. Krizan, Sv. Lenart v Slov. goricah.

DALIBOR

Piani - pianini

so razstavljeni na velesejmu v Ljubljani, 30. 5. — 9. 6. 1931.

PAVILION „E“ DALIBOR

Češka prima znamka jamči za najboljšo kvaliteto in zmerno ceno. Tudi na obroke.

Žično mrežo za ograje

stajbno okovje, mizarsko orodje, la Remscheidske žage, kupite najugodnejše pri »JEKLO«, Ljubljana, Stari trg, telefon 28-45.

Mesarski pomočnik

vojaščin prost išče službo. Pismene ponudbe na upravo pod »mesar«.

Krojaški pomočnik

za fina dela dobi službo pri A. Jarc, krojač, Semenišče, Ljubljana.

Meblovana sobica

se odda solidni gospodini. Izve se od 12—3 pri G. Leben, opera.

Mizarski pomočnik

vešč pohištvenega in stavbenega mizarstva išče službo. Naslov pri upravi »Slovenca« pod 6031.

Enonadstropno vilo

prodam pod ugodnimi pogoji. Stoji na lepem prostoru. Dvosobno stanovanje kupcu takoj na razpolago. Lep vrt. Pod »Mirni dom« na anončni zavod Hinko Sax, Maribor.

Belega vina

ca. 60 hl najbolj zlahtnih vrst in prvovrstne črnine po zelo ugodni ceni se prod. V protiračun se kupi več voz prvovrstnega konjskega sena. Naslov pri upravi pod 6030.

Kuharica

pridna in poštena, srednje starosti se sprejme takoj v stalno službo. Naslov pri upravi pod št. 6044.

Vajenca

ki ima veselje in sposobnosti za kleparsko obrt, sprejme takoj Andrej AGNITSCH, kleparstvo, Novo mesto. (Hrana in stanovanje pri mojstru.)

Prodaj voz

na peresih z diro na olinale osi, pripraven za čebelarje. Anton Rožman, kovač, Vrhnika 134.

Knjigovodja bilancist

vešč ameriškega knjigovodstva, slov. trgovske korespondence in sploh trgovaškega poslovanja, išče službo. Ponudbe na upravo pod »Knjigovodja« št. 5977.

Deske

in tesan les, javor in lipovino, kupi R. Schenk, Sušak.

Enonadstropna hiša,

novejša, z dobro upeljano manufakturno trgovino in 11 sob, večinoma meblirane, je ugodno naprodaj v večjem prometnem kraju na Gorenjskem. Vprašati v društvo posestnikov, Ljubljana, Salendrova 6.

Brunnice

prvovrstne, nudi v vsaki množini tvornica Srečko Potnik in drug, Ljubljana, Metelkova ul. 13. Naslov pod št. 5946.

Krušno moko in

»čeno moka« vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA, Resljeva cesta 24.

Za jugoslovanski patent štev. 3622 od 1. aprila 1925 na:

Postupak za pravljenje pare

(Verfahren zur Dampferzeugung)

se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na: ing. Milan ŠUKLJE, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 2.

Opremljeno sobo

oddam solidnemu gospodu 5 minut od glavnega kolodvorja. Naslov pri upravi pod št. 5980

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadst.

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite poni!

Puhasto perje

čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošljam po poštmem povzetju L. BROŽOVIČ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Oddam trgovino

z mešanim blagom na prometnem kraju na Gorenjskem pod ugodnimi pogoji s stanovanjem vred. Naslov v upravi »Slovenca« št. 5779.

Nov parizar

in zapravilivček poceni prodam. Franc Petkovšek, Drenov grič, p. Vrhnika.

Dve parceli

po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černe Ljubljana 7.

Tovorni auto

2 ½ tonski v dobrem stanju se ceno prod, radi nakupa manjšega. Bernhard, Maribor — Aleksandrova cesta 51

Ob otvoritvi XI. velesejma

Letos živimo v dobi gospodarske depresije in naravno je, da je ta imela svoj vpliv tudi na velesejem, kajti tako velikega interesa razstavljalcev še nismo zabeležili.

Ze pred tedni so bili vsi razstavniki prostori oddani in velesejska uprava je bila

našega gospodarstva in da omogoča naši produkciji in trgovini pridobivanje kupcev za njih proizvode iz vse države. V teku let je dokazal, da je življenja zmožna institucija, ki naj bi se razvijala še nadalje v korist našega gospodarstva, posebej pa Ljubljane.

potemotana nekaterim večjim razstavljalcem manjšati prijavljeni razstavniki prostor, ker se je prijavilo izredno število novih razstavljalcev. Mnogim pa velesejska uprava pri najboljši volji žal ni mogla ustreči, ker so se prijavili prepozno.

Da je zanimanje razstavljalcev ravno sedaj v dobi gospodarske krize tako veliko, je pač pripisovati dejstvu, da mora vsak podjetnik na vse načine poskušati, da se uveljavi v vedno težji konkurenčni borbi. Kajti pokazalo se je, da ima ljubljanski velesejem veliko privlačno moč in pomaga razstavljalcem do zboljšanja njih prodaje. Ljubljanski velesejem postaja vedno bolj izrazito in važno kupčijsko središče, brez katerega si danes Ljubljane ne moremo več zamisljati. Dejstvo pa je tudi, da je ravno ljubljanski velesejem mnogo pripomogel Ljubljani do gospodarskega napredka. Mislimo pred vsem na to, da se v Ljubljani zbore vsako leto ob priliki velesejma na tisoče interesentov iz vseh krajev naše države. Ljubljanski velesejem je bil svojčas bolj nekaka gospodarsko-propagandna institucija. Danes pa postreduje naši produkciji in trgovini, da lahko vnovčujeta svoje proizvode po vsej državi, kar bi bilo brez ljubljanskega velesejma nemogoče.

Mesto Ljubljana pa ima v času velesejma kot tujkoprometni kraj prav znatne dohodke, in če ne bi bilo velesejma v Ljubljani, bi tudi ljubljansko gospodarstvo ne zaslužilo milijonov od dotoka tujcev iz vseh krajev Slovenije, države in tudi inozemstva.

Hvalevredno je, da skrbi ljubljanski velesejem v tako veliki meri za propagando

Razdelitev blagovnik skupin na Ljubljanskem velesejmu

Razstavniki prostor za XI. velesejem v Ljubljani je popolnoma zaseden. Razdelitev skupin je sledeča:

V paviljonu E je nameščena stanovanjska oprema, pohištvo, glasbeni instrumenti in na polodprtem prostoru plutovina in zamaški, čolni, pleteno pohištvo, vozovi in drugi kolarški izdelki.

V paviljonu F je nameščena strojna industrija (stroji za obdelovanje lesa, za ključavnice, čarje, kleparje, kovače), tiskarski stroji, pletilni stroji, mesarski stroji, poljedelsko orodje, fina mehanika in na polodprtem prostoru tudi

razni stroji, turbine, stavbni material in keramična industrija.

V paviljonu G je nameščena vsa kovinska industrija, kovine in izdelki iz kovin (železo, jeklo, cink, baker, svinec, medenina), mlinski stroji, elektrotehnika, kemična industrija, avtomobili in na polodprtem prostoru poljedelski stroji, stroji za mlekarstvo (separatori itd.), kotli za žganjekuho in hladilni aparati.

V paviljonu H je nameščena živilska industrija, parfumerija, pisarniške potrebščine, pisalni in računski stroji, šivalni stroji, kolesa, kožuhovalništvo. Na polodprtem prostoru živilska industrija, galanterija in bižuterija.

V paviljonu J so nameščeni avtomobili in radio in na polodprtem prostoru motorna kolesa in kolesa.

V paviljonu K je umetniška razstava in radio-razstava.

V paviljonu L je nameščena krasna in moderna higienska razstava.

Paviljon M je vzel pod svoj krov tekstilno industrijo.

Paviljon N papir, lepenko, kartoteko, knjigovezništvo, usnje in fotografije.

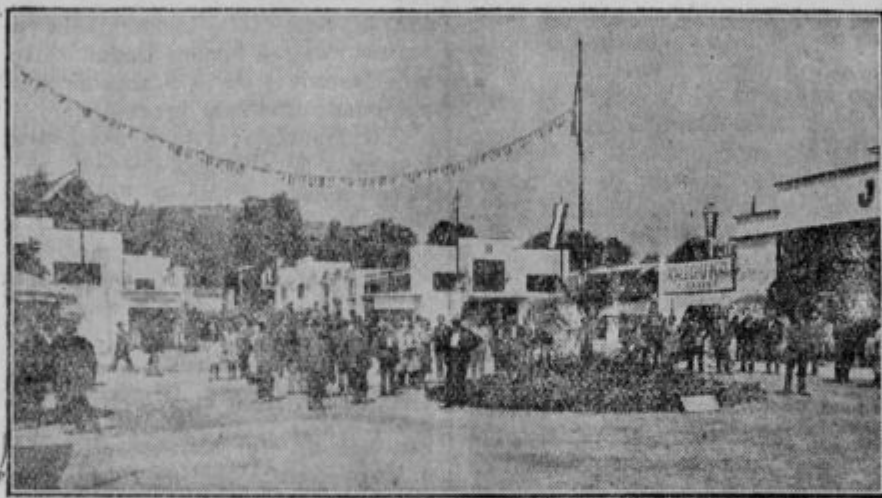
V paviljonu O je nameščena posebna razstava obrtnikov Dravske banovine.

V češkoslovaškem paviljonu češka industrija.

Ves prostor na prostem je popolnoma zaseden s poljedelskimi stroji, večinoma v obratu, bencinskimi motorji, autobusi in tovornimi avtomobili, polnojarmeniki, stavbnim materialom, zvonovi, hladilnimi napravami, oddelkom za prikazanje modernega avtogenskega varenja in živilsko industrijo.

Jestvinski in vinski oddelek je izpopolnjen z lepim zabaviščem (autodromi, vrtljaki itd.).

Legitimacije po 30 Din upravičujejo do polovične vožnje na železnici in parobrodih in se dobe na železniških postajah, pri denarnih zavodih, trgovskih in obrtniških organizacijah, Putniku in direktno pri velesejskem uradu.

Številke in slike govore

razstava o napredku Jugoslavije v 10 letih

Ljubljana, 29. maja.

V Jakopičevem paviljonu se bo jutri, v soboto otvorila razstava, kakršno smo dosedaj že dolgo pogrešali in kakršne Ljubljana dosedaj še ni videla. Razstave namreč, ki bi na razmerno malem prostoru ponazorjevala ves ogromen napredek Jugoslavije od njene ustanovitve. To

vsem statistične podatke. Vidimo, da smo napredovali tudi v gojenju statistike, česar dosedaj ni bilo in je bila to naša velika napaka. Tu so številke o geografskih podatkih, o manjšinah, ki jih je pri nas manj kakor v Romuniji, Poljski, Češkoslovaški in sorazmerno skoraj toliko, kakor v Avstriji in Madjarski. Številke o

razstavo je organiziral Centralni presbiro ministrskega sveta in so jo imeli priliko ogledati že razna druga jugoslovanska mesta, pa tudi v inozemstvu je Presbiro poslal dele te razstave. Sedaj pa je prišla na vrsto Ljubljana, da se tudi ona prepriča o velikem napredku Jugoslavije v letih 1919—1929.

Vsak del te razstave je razveseljeval, vsak navda gledalca s svežim optimizmom, z veliko vero v bodočnost naše domovine.

Zastopnik Presbiroja g. Stevan Milović rad tolnači razstavo.

Splošni del razstave obsega objektivne in

ponazorjene podatke o napredku države, predizseljevanju in doseljevanju, številke o socialni politiki, o socialni medicini, o državnih gradbenih delavnosti, o vsake vrste prometu, o prosvetnem napredku, o gospodarstvu, o denarstvu, o napredku katastra, o historičnem razvoju itd. Pa ne samo številke, temveč tudi nazorni grafiki in ponazorjevalne slike kažejo napredek. Povsod je linija — navzgor, stalna, neprestano se dvigajoča linija naše države. V skoraj vsakem delu pa so številke in podatki za Slovence posebno častni, čeprav bi želeli, da bi razstava Slovincem sorazmerno posvetila isto pozornost, kot južnejšim krajem. Vsako številko, vsak

Oblečemo Vas

elegantno od nog do glave
za mal denar
zelo ugodno, tudi na obroke!

A. PRESKER

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

ponazorjen podatek pa ilustrirajo še krasne fotografije šol, poslopij, ustanov in podobno.

Zanimiv je tudi drugi del razstave, namreč razstava o napredku sedmih mest v zadnjih letih. Ta mesta so tri prestolnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, dalje dve jugoslovanski mesti, ki sta bili dolgo pod tujim vplivom: Skoplje in Novi Sad, dalje glavno naše pristanišče Split in pa mesto, ki ga je pravzaprav ustvarila Jugoslavija: Sušak. Razne fotografirane perspektive kažejo mesta pred desetimi leti in pa sedaj: kakor noč in dan. Kjer je rastle tedaj trava in so se širila smetišča ter gnojišča, kakor v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, se dvigajo sedaj ponosne palače, kjer so se vile nekoč ozke ulice, so sedaj široke avenije. Kjer so bila nekoč močvirja, kakor v Novem Sadu, se dvigajo sedaj krasne vile, kjer so bile nekoč goličave ali pa nizke turške kule, kakor v Skoplju, so sedaj velemejstne zgradbe, šole in palače. Tu občuduje gledalec ogromne korake, ki jih je napravil in jih še dela Split, še bolj pa Sušak, ki ga je Jugoslavija takorekoč iz nič ustvarila in mu dala razmah. Pri tem pa se človek spomni, da so podatki na razstavi pravzaprav zastareli; vsi podatki o ljudskem šteju se nanašajo na pr. na 1. 1921. Crez 1. 1929. pa ne sega nič, kar je na tej razstavi. Sodobni letošnji podatki, letošnje slike in grafiki bi prekosili še te.

Kljub vsemu, kar je v nas še pesimizma: tu vidimo, kako močno utripa v naši državi življenje, kako roke pridno ustvarjajo, grade, presnavljajo in ustanavljajo, tu vidimo, kako se navlaka preteklosti umika močnemu, ustvarjajočemu klicu sedanosti. Iz razvalin in iz skromnosti se dviga Jugoslavija — vedno bolj kvišku, vedno bolj naprej.

Vrat
in bergavke
usta robje
Zdravje
Odolom
le
obdrže.

Šahovski dvoboj Spielmann-Pirc

Rog. Slatina, 27. maja.

Danes se je dovršil šahovski match avstrijskega velemojsra Rud. Spielmana z našim mojstrom V. Pircem. Match je bil organiziral mariborski šahovski klub in na ta način dal našemu mlademu mojstru priliko, da se pomeri z enim največjih šahistov na svetu.

Prvo partijo sta igrala v Ljubljani in se je končala neodločno (remis), druga v Celju, istotako remis. Tretjo partijo v Mariboru je dobil Pirc. To je obenem edina partija, ki jo je Pirc dobil. Spielmann je kot beli otvoril igro s kraljevim pešcem, hoteč očitno igrati kraljev gambit, v čemer je poseben mojster. Pirc je pa spoznal nevarnost in ni odgovoril s kraljevim pešcem, marveč je igral Karo-Kannovo obrambo, ki slovi po Capablancu kot najuspešnejša obramba na e4. In res je Pirc partijo dobil.

Zadnjih šest partij sta igrala v Rogški Slatini. Četrta in peta je bila remis, šesto, sedmo in osmo je dobil Spielmann, zadnji dve pa sta bili zopet remis. Značilno je, da Spielmann ni nobene igre več otvoril s kraljevim pešcem, marveč z damskim.

Match se je torej izvršil s Spielmannovo zmago nad Pircem, in to s 6:4.

Pirc more biti na ta rezultat ponosen, saj je Spielmann še vedno velemojster. Izprva je bilo pri Spielmannu opaziti utrujenost, saj je bilo po turneji po naši državi, kjer je v vseh večjih mestih odigral simultanke. A proti sredi matcha s Pircem je postal odločnejši in se lotil odkrite in tvegane igre. Tri igre, jih je Spielmann dobil, so bile izredno duhovite.

Pirc igra zelo solidno in kaže veliko teoretično sposobnost. Manjka mu pa še nekoliko rutine. Vsekakor utegne Pirc postati še velik mojster svetovnega slovesa. Dr. G.

— Naj nihče ne zamudi izredne prilike ogledati si na velejmu v H paviljonu jajec s petelinom, ki ga je kot simbol »Jajnin« razstavilo v reklamne svrhe domače podjetje tovarna testenin »Pekatec«.

Smrtna nesreča

M. Sobota, 29. maja.

Danes je bil pokopan na tukajšnjem pokopališču 61letni Rajnar Matija, ki je umrl v bolnišnici kot žrtev nesreče.

Rajnar je bil dolga leta hlapec pri nekem gospodarju. Pri hiši so ga pridržali tudi na stara leta. Delal je, kolikor je mogel. Preteklo soboto se je peljal z gospodarjem, ki je šel po vino. Sode sta naložila in se podala z obloženim vozom na pot. Pot je vodila med globokimi obeštnimi jarki. Gospodar je vozil ob strani ceste. Konji so zavili celo preveč blizu jarka. Preden je gospodar to opazil, se je voz že nagnil in sodi so se začeli valiti v jarek. En sod je zadel ubogeja Rajnarja. Podrl ga je na tla in se je kotalil preko njega. Revez je moral pretrpeti precej hude poškodbe, kajti ni mogel priti k sebi. Spravili so ga v bolnišnico, kjer so mu nudili vse, kar je bilo mogoče, toda pomagati mu niso mogli. Poškodbam je nenadoma podlegel.

Roparski napad

Rečica ob Savinji, 27. maja.

26. maja se je ob 9. uri zvečer vračal proti domu posestnik Zeleznik Ivan iz Poljan. Ko je prišel iz trga Rečice in šel proti gozdu, vidi, da gresta pred njim dva moška. Ko pride do gozda, ga napade eden in zahteva denar. Drugi pa se je že prej skril v gozdu. Zeleznik sune napadaleca tako, da le-ta pade, toda koj vstane in se zaleti zopet vanj.

Med tem časom vzame napadeni iz žepa nož in zada napadalec precej močan sunek z nožem. Ranjeni močno zavpije, tedaj pa je začel streljati na posestnika drugi, ki se je prej skril. Ko posestnik vidi, da je v nevarnosti, zbeži skozi gozd proti domu. Orožništvo je pridno na delu in je upati, da jih še pravčasno dobe.

Prejšnji večer pa je bil ukraden iz stanovanja gospe poštarice ženski plašč vreden 900 Din. Kakor vse kaže, bo treba vrata zgodaj zaklepati.

Maribor

□ **Spored procesije na Telovo.** Ob 7. zjutraj v stolnici pontifikalna sv. maša; nato procesija, ki gre po Stolni ulici na Glavni trg, od tam na Koroško cesto do kapelice Sv. Janeza, kjer je prvi blagoslov. Nato po Strossmajerjevi in Orožnovi pred škofijo, kjer je drugi blagoslov. Procesija gre nadalje po Ulici 10. oktobra ter Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg (tretji blagoslov); od tod po Veltrinski, Jurčičevi in Spodnji Gosposki ulici na Glavni trg k Marijini sohi (četrti blagoslov) in po Stolni ulici nazaj v stolnico.

□ **Mestni župan dr. Juvan** odide s prvim junijem na dopust in ga v času odsotnosti zastopa podžupan dr. Lipold.

□ **Obilo sreče!** Poročil se je zdravnik v mariborski splošni bolnišnici dr. France Repič z gospodično Marico Kosovo iz ugledne trgovske rodbine v Podsedri.

□ **Iz častniške službe.** Kakor smo že svoj čas poročali sta premeščena iz Maribora dosežanji poveljnik tukajšnjega pešpolka polkovnik Karel Dolenc, ki odhaja v Plevlje ter podpolkovnik Vavdar Die, ki pride za mestnega poveljnika v Novo mesto. Oba višja častnika, ki zapuščata te dni obdravsko prestolico, sta si tekom svojega službovanja pridobila toliko simpatij in spoštovanja, da ju bodo Mariborčani ohranili v trajnem spominu. Naj bi jima uspehi na novih službenih mestih bili čim lepši.

□ **V dverani Prosvetne zveze** ima jutri Poselska zveza ob pol 17. svoj redni sestanek s petjem, deklamacijami in govorom. — Katoliška omladina pa ima jutri v društvenem domu svoj sestanek ob pol 13.

□ **Na Mariborski otok** vozi avtobus vsaki dan ob lepem vremenu od 10. ure dopoldne iz Glavnega trga in to vsake pol ure do 18. Ob 18.54 pride avtobus, ki obratuje na progi Selnica—Maribor v Kamnico, s katerim se lahko ostali kopaleci pripeljejo v Maribor. Ob sobotah, nedeljah in praznikih bo vozil po potrebi ne oziraje se na gornji vozni red.

□ **Enodnevni tečaj za zeleno cepljenje šmarnice** in za poletna dela v vinogradu se vrši v ponedeljek dne 8. junija t. l. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk je praktičen in teoretičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. Potrebni, ki to dokažejo z uradnim potrdilom od pristojne občine, se bodo razdelili cepilni noži in gumijevi trakci.

□ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden Savostova lekarna na Kralja Petra trgu in Širakova pri Angelu Varhu na Aleksandrovi cesti.

□ **Avtobusne vožnje pod Pohorje.** Počeniši z 31. majem bo pričel voziti mestni avtobus ob nedeljah in praznikih v slučaju lepega vremena z Glavnega trga v Radvanje (gostilna Hoste) ter bo odhajal zjutraj točno ob 5. in 6. z Glavnega trga in zvečer ob 19. iz Radvanja.

Celje

□ **Prvo sveto obhajilo** bodo sprejeli letošnji prvoobhajanci v nedeljo 31. t. m. ob 8. v Marijini cerkvi. Dijaška sv. maša bo zaradi tega prestavljena na 7.

□ **Umrli** je v celjski javni bolnišnici v sredo 27. t. m. 50letni delavec Osek Franc.

□ **Ekspozitura OUZD v Celju** ima od 1. junija naprej poletni delovni čas in sicer ob ponedeljkih in petkih od 7. do 13. in od 16. do 18.; ob torkih, sredo in četrtek pa od 7. do 13. Popoldne samo dežurna služba od 16. do 18. Ob sobotah od 7. do 12. in dežurna od 12. do 13. Ob nedeljah in praznikih dežurna služba od 9. do 11.

□ **Koncert donskih kozakov** se bo vršil v četrtek, na praznik v gledališču ob pol 9 zvečer. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar in Leskovšek.

□ **Mestno načelstvo opozarja**, da so razporedi za zgradarino za l. 1931. razgrnjeni pri davčni upravi na vpogled od 26. do 2. junija ter da se bodo davčnim zavezancem dostavili posebni plačilni nalogi.

□ **Nesreče.** V ponedeljek, 25. t. m. je 60letni mali posestnik Kropelj Janez šel od maše. Na cesti Konjice-Tepanja vas pa ga je povozil avto in ga težko poškodoval. — V torek 27. t. m. je pred postajo v Paški vasi motociklist povozil 74letno preživiteljko Vimec Nečko iz Mozirja. — Oba ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

Slovenska Krajina

□ **Podpora Frančiškovega domu.** Za zidanje sirotišnice »Frančiškovega doma« v Črensovcih je podelila banska uprava 50.000 Din podpore, za kar ji odbor za zidanje izreka toplo zahvalo.

□ **Smrt vzgledne žene.** V Gomilicah je zatisnila oči k smirnemu spanju vdova Horvat Matije Zverovega. Postala je žrtev neizprosne jetike. Pokojnica je bila tako vzgledna kršćanska žena in mati, da je malo enakih. Ljubili so jo vsi vaščani brez izjeme. Z njo je dala Horvatova hiša v kratkem času že tretjo smrtno žrtev.

□ **Akademija šolarjev v Črensovcih.** v nedeljo, dne 31. t. m. priredila šolska mladina in Pomladek Rdečega križa dobrodelno akademijo. Na sporedu bodo deklamacije, telovadna vaje, petje in igrice »Materi v čast in slavce«.

Ptuj

□ **Občinska seja,** peta po vrstnem redu, se je vršila v četrtek 21. t. m. Mestni načelnik se udeležil 20. junija glavne skupščine Zveze mest v Sarajevu. Kuluk se je zmanjšal od 5 enot na 3 za lansko in letošnje leto. 25. t. m. se bili izvoljeni odborniki cerkveno-konkurenčnega odbora za župnijo Sv. Petra in Pavla v Ptuj. — Po županovih obvestilih se sprejmejo predlogi upravnega, pravnega in ubožnega odseka kot sklepi. Meroizkusni urad dobi prostore Na pristanu v delavnici meščanske šole; ta mesto tega dobi v uporabo prostore dosedanjega stanovanja Sveneš v Mladiki. Gostilničar Breclj Alojzij vodi v mestnem kopališču bufet v kopalni sezoni proti mesečnim 250 Din. Prepovedano je kolesarjenje na vseh pešpotih, ki so občinska last; primerno se bo posula pot proti klavnici pri železniškem predoru. Da se bo udeležilo mesto jesenske razstave v Ljubljani, se dovoli kredit 5000 Din; od tega je 1000 Din določenih za najboljše fotografske posnetke mesta za razstavo; ena nagrada znesla 500, dve po 200 in ena 100 Din. Logar Miroslav, učitelj na glasbeni šoli, dobi zagotovilo sprejema v domovinsko zvezo. — Pri slučajnostih se kot nujen sprejme predlog, da zastopajo občino na obnem zboru zadružne elektrarne 31. maja gg. dr. Fichtenau, Princ, Rozman, dr. Šala in ravnatelj Zavodjal.

Novo mesto

Mesto venca na grob tragično umrlega sod. okrož. sodišča g. Alojzija Hočevarja, so darovali novomeški odvetoiki v dober namen 1400 Din.

Iz raznih krajev

Sv. Marjeta niže Ptuja. Dekliška Zveza proslavi v nedeljo, dne 31. maja 1931 prvo desetletnico. Ob tej priliki uprizori igro »Moderno suženjstvo« v Slomškovem domu po večernih. Pridite!

Zgornje Ponikve. V nedeljo, 31. t. m. se bo izvršila slovesna blagoslovitev dekliškega prapora. Zaradi tega bo sv. maša ob pol 10. Cerkevno opravilo bo opravil dekan škalski g. Rotner. Popoldne pa priredi prosvetno društvo igro »Junaške Blejke«.

Mišice in živce krepki solnčenje ako se maže telo z originalnim **Niggerol oljem ali kremom** (Patent št. 5922) za solnčenje in masazo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Gradjanski: Ilirija

Jutri se bo vršila dolgo pričakovana tekma med Ilirijo in Gradjanskim. Gradjanski je za to važno tekmo dobro pripravljen, za binokosti je igral trening-tekmo z izbornim dunajskim sportnim klubom, ki je bil prvi učitelj nogometa pri nas. Zmagal je Gradjanski z 2:1 po popolnoma enakovredni igri. Dobro pripravljena je tudi Ilirija. — Pristaši Gradjanskega pridejo v velikem številu s posebnim vlakom. Napovedan je prihod 1000 gledalcev iz Zagreba. S pomočjo teh kibicev je Gradjanski dobil že marsikatero igro. No, kar tako ne bodo prijatelji Ilirije gledali. V Ljubljani že dolgo nismo imeli priliko videti tako tekmo. — Moštvo Gradjanskega je izšlo iz najboljše nogometne šole v državi. Tradicij ima Gradjanski v naši državi največ. Gradjanski je klub, ki je prvi zmagal na Dunaju, je prvi klub, ki je zmagal v Barceloni. Tistih slavnih igralcev v moštvo ni več. Ostal je pa duh in pa znanje. — Ravno tako je pa tudi Ilirija dobro pripravljena. Za Binokosti v tekmi proti Slaviji je v drugem polčasu tako igrala, da lahko brez skrbi pričakujemo nedeljsko srečanje. Za našega zastopnika je ta tekma veliko bolj važna, kakor pa za Gradjanskega. Prve točke si lahko pribori naše moštvo. Lahko pravimo, kajti po igri v Zagrebu proti Concordiji ni naše moštvo brez upa zmage. Treba bo pa naravno igrati z ljubeznijo za svoj klub in ne podcenjevati nasprotnika, kakor tudi ne precenjevati svojih moči. — Prijatelji nogometa bodo imeli priliko videti celo gardo Ilirije in Gradjanskega. Kar tri moštva: juniorji, rezerva in pa prva moštva igrajo. Glavno tekmo bo sodil g. Jokić iz Belgrada, isti sodnik, ki je pred leti vodil zgodovinsko tekmo, v kateri je Ilirija premagala Gradjanskega s 5:0. Takega rezultata seveda ne pričakujemo od našega zastopnika, pričakujemo pa od igralcev, da bodo storili vse, da dosežejo časten rezultat. Prva predigra prične že ob pol treh, glavna pa potem ob šestih. Pričakovati je rekordnega obiska, zato bodo v nedeljo poslovali štiri blagajne.

Cerkveni vestnik

Tečaj duhovnih vaj za moše od 27. do 30. junija odpade, ker je Dom zaseden v drugo svrhu.

Če. gg. duhovnikom sporočamo, da so zanje duhovne vaje od 15. do 19. junija. — Osem dnevnih duhovnih vaj se prelože na 20. do 29. avgusta; zato bo še en tečaj od 27. do 31. julija poleg ostalih že v »Glasniku« objavljenih. — Vodstvo Doma.

Gospodarski pomen našega morja

Pravkar smo prejeli pomorsko statistiko za leto 1930, ki jo je izdala trgovska in obrtniška zbornica v Splitu.

Iz te statistike posnemamo, da je pomorski promet ostal približno na višini leta 1929, da pa je število ladij, ki so pristale, oziroma odplule iz naših pristanišč, nadalje naraslo. Detajlna statistika po državah, od koder so ladje prišle, kaže, da je prišlo največ ladij iz naše države, nato iz Italije, v manjši meri iz Grčije in Anglije. Statistika prometa po zastavah kaže, da je bilo od 15 milj. ton odpadlo na jugoslovansko zastavo 11.5 milj. ton, na italijansko 2.7 milj., na angleško 0.4 milj., nemško 0.1 itd. Najvažnejša pristanišča so bila sledeča (kar se tiče tonaže doplulih ladij): Dubrovnik 1.6, Korčula 0.7, Kotor 0.5, Makarska 0.5, Split 2.7, Sušak 1.2, Šibenik 0.9 milj. ton. V primeri z letom 1930 je promet v skoro vseh pristaniščih narasel. Manjši pa je bil v sledečih. Komiza (kjer je padel na polovico), Korčula, Kotor (kjer je padel približno za tretjino), Novi, Tivat, Trogir in Vis. Za nekatera pristanišča pa manjkajo podatki za leto 1930.

Statistika prometa blaga 1930 izkazuje, da je blagovni promet padel od 29.9 na 28.2 milj.

Kmetška posojilnica ljubljanske okolice

kateri občni zbor se je vršil dne 28. maja t. l., posluje letos v jubilejnim letu. Dne 18. septembra t. l. praznuje ta najstarejši slovenski denarni zavod v Ljubljani svojo petdesetletnico.

Iz poročila ravnateljstva posnemamo sledeče: Kljub stopnjujoči se krizi nudi bilančni zaključek za preteklo leto 1930 dokaz stalnega uspešnega napredovanja. Upravno premoženje je naraslo na Din 223.505.363.77. Hranilne vloge so izkazovale ob sklepu leta Din 213 milijonov 154.918.06 ter so napredovale v primeri s prejšnjeletnim stanjem za Din 21.279.161.38. Posojila so dosegla Din 184.804.711.49 ter so se zvišala za Din 24.643.979.59 v pretežni meri s kratkoročnimi krediti. Zavod je v svesti si svoje naloge na domačem denarnem trgu trajno zniževal obrestno mero pri kreditih. Čisti dobiček izkazuje pri tem in pri zlasti izdatno zvišani postavki plačanih davkov 444.365.48, h kateremu znesku je treba pribiti tudi prirastek Din 437.811.93 na obrestovanju rezervnih zakladov. Slednji so dosegli po prišteti dotaciji iz izkaznega čistega dobička Din 8.861.897.17. Deležnikov je štel zavod 6150. Denarni promet je narasel na Din 891.120.459.30.

Slavija, jug. zavarovalna banka v Ljubljani

je imela dne 28. maja 1931 svoj VIII. redni občni zbor. Zaključni računi za poslovno leto 1930 izkazujejo napram prejšnjemu letu vsestranski napredek zavoda. Skupna premija v poslovnem letu 1930 znaša Din 28.500.000.—, medtem ko je znašala prejšnje leto Din 26.500.000.—. Rezerve zavoda so narasle na Din 43.900.000.— od prejšnjega leta Din 36.180.000.—. Na škodah, ki jih je likvidirala s priznano kulanco, je izplačala banka Slavija med svoje zavarovance tekom poslovnega leta 1930 Din 11.100.000.—. Glavnica njenih življenjskih zavarovanj je koncem leta 1930 narasla na Din 215.417.910.—. Občni zbor je sklenil izplačati 6% no dividendno, ostanek dobička pa uporabiti za amortizacijo akvizitnih stroškov življenjskega oddelka in dotacijo škodnih rezerv.

Slika letošnjega velesejma. Ugodnega utisa ne napravljajo samo zunanja slika sejmišča, tudi prireditve sama je letos izpopolnjena, da je zares prava manifestacija našega gospodarstva. Sejmišče je docela napolnjeno z vsakovrstnimi proizvodi, čeravno obsega 40.000 m² z devet velikimi razstavnimi objekti in celo vrsto manjših privatnih paviljonov. Razstavlja skoraj 800 tvrdk, od tega ena tretjina inozemskih. Posebno omembo zaslužijo bogate razstave pohištva, avtomobilov, poljedelskih strojev, težke industrije in tekstilij, dalje velika higijska razstava in umetniška razstava. Vsak obiskovalec velesejma bo našel dovolj, kar ga bo zanimalo in mu koristilo. Velesejem traja do vključno 8. junija.

Borza

Denar

V današnjem deviznem prometu bili tečaji nekoliko slabšeji. Promet je bil manjši kakor včeraj, znatnejši le v devizi Dunaj. Vse

met. stotov. Ni toliko nazadoval tuzemski promet, ki je znašal 5.0 (5.4) milj. Din. Pač pa blagovni promet z inozemstvom, ki je padel od 24.5 na 23.1. Od tega uvoz 5.3 (6.2), izvoz pa 17.9 (18.3) milj. stotov. Število potnikov je tudi lani naraslo in doseglo 2.584.000 (2.409.000) Din. Potniški promet za inozemstvo je padel od 46.000 na 41.000, nasprotno pa je tuzemski potniški promet narasel od 2.366.000 na 2.543.000 Din. Največ prometa so izkazovala tale pristanišča (v tisočih): Split 413, Sušak 290, Šibenik 192, Dubrovnik 133, Kotor 125 potnikov.

Tonaža naše trgovske mornarice stalno narasča. Največ parobrodov v tonaži je stacioniranih v Dubrovniku zaradi velikega števila velikih parnikov dolge proge. Največ ladij obalne plošbe pa je v Splitu in na Sušaku. Skupno smo imeli na koncu leta 1930 (v oklepajih podatki za 1929): Jadrič 10.734 (10.873) s 24.851 (27.179) netto tonami, 140 (111) ladij s pomožnim motorjem, tonaže 3525 (2726) 293 (268) motornih ladij s 1127 (1375) tonami, 170 (64) parobrodov s 192.965 (181.027) netto tonami. Normalno število moštva je znašalo na parnikih 2772, na motornih ladjah 649, na ladjah s pomožnim motorjem 415 in na jadričah 26.401.

zaključene devize z izjemo Trsta je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2280.50 bl., Berlin 1347 bl., Bruselj 789.76 bl., Budimpešta 989.16 bl., Curih 1095—1098 (1096.50), Dunaj 795.11—798.11 (796.61), London 275.63—276.23 (275.83), New-York 56.89 bl., Pariz 221.94 bl., Praga 167.59 do 168.39 (167.99), Trst 295.85 do 297.85. Zagreb. Amsterdam 2280.50 bl., Dunaj 795.11—798.11, Berlin 1345.50—1348.50, Bruselj 789.76 bl., Budimpešta 987.66—990.66, London 275.43—276.23, Milan 295.821—297.821, New-York ček. 56.49—56.69, Pariz 220.94 do 222.94, Praga 167.59—168.39, Curih 1095.00 do 1098.00.

Curih. Belgrad 9.1250, Pariz 20.23.5, London 25.15, New-York 517.02.5, Bruselj 72.02.5, Milan 27.07.25, Madrid 47.30, Amsterdam 207.95, Berlin 122.82.5, Dunaj 72.67, Stockholm 138.60, Oslo 138.50, Kopenhagen 138.50, Sofija 3.74.5, Praga 15.31.75, Varšava 57.97.5, Budimpešta 90.20, Atene 6.70, Carigrad 2.45.

Vrednostni papirji

Tečaji državnih papirjev so danes bili slabšeji. Tudi promet je bil znatno manjši, posebno občutno je nazadovala vojna škoda. Bančne delnice so ostale neizpremenjene črste. Nekaj več prometa je bilo v industrijskih delnicah, kjer so tečaji ostali na včerajšnji višini. Trboveljska je ponovno oslabela, vendar do zaključkov ni prišlo.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91.50 bl., 7% Bler. pos. 81.50 bl., Celjska pos. 150 d., Ljub. kred. 120 d., Prašedion 950 d., Kred. zavod 160—170, Vevče 120 d., Stavbna 40 d., Ruše 220 d.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 86—87 agrarji 50.50—51, vojna škoda ar. 412—414, kasa 413—414 (415, 414, 413), 7. 412.50—414, 8. 413—414, 12. 413—415, 8% Bler. pos. 90.50 do 91.25 (91), 7% Bler. pos. 80.50—81.25 (84.25), 7% pos. Drž. hp. b. 83—85, 6% begl. obv. 64.50—65.50, Tobač. sreče 25 bl., Srečke Rdeč. križa 44 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 72.50 bl., Hrvatska 50—60, Katoliška 33—35, Poljo 52.50—54, Kreditna 119 do 124, Union 170—174, Jugo 72—73 (73), Lj. kred. 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna 7825 bl., Obrtna 36 d., Prašedion 945—955 (950), Srbska 189.50—190.50, Zemaljska 136 do 140. — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 d., Guttman 130—131, Slavski 25—30 (25), Slavonija 200 d., Našice 700 bl., Danica 70—72 (70), Drava 235—236 (235), Sečera 70—72 (70), Osj. ljev. 215 d., Union 70 d., Vevče 120 d., Isis 50 d., Ragusa 340 bl., Oceania 190 d., Jad. plov. 505—550, Trboveljska 235—238.

Belgrad. Narodna banka 7.720, 7% inv. pos. 87.50—88, agrarji 50—51, vojna škoda 416 bl. (120 kom.), begl. obr. 64.50—65.50, 8% Bler. pos. 90—90.50 (2000 d.), 7% Bler. pos. 81 bl.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal danes neizpremenjen. Trg je miren, rezervirani so tako kupci kakor prodajalci. Cene so ostale neizpremenjene.

Telefon št. 29-97

je dobilo tehničarsko podjetje LOVRO ROZMAN Ljubljana, Pred Prulami 5. Glej današnji oglas!

Stavbeno podjetje Rudolf Terčelj, Ljubljana, Vodovodna c. se priporoča. Izvrajuje vsa v to stroko spadajoča dela ceno in solidno.

Prodaja se stara železna zlozljiva in ena otroška postelja, krojaški električni likalnik in železna peč, vse še dobro ohranjen. Naslov pri upravi pod št. 6077.

Malo posestvo kupim v bližini Trebnja na Dolenjskem ob železniški progi. Ponudbe pod šifro »Plačam takoj« na upravo Slovenca.

Inserati v Slovenscu imajo največji uspeh.

Pekovski mojstri pozor!

Ustrezajoči velikemu povpraševanju in zanimanju po okretajnem stroju za mešanje testa »Wagoma« male tipe, sklenili smo izdelati en stroj za vsebino 100 kg, kateri pride posebno v poštev pri tistih gg. pekovskih mojstrih, kateri so prisiljeni sami testo mešati.

Ta stroj bo razstavljen na ljubljanskem velesejmu od 30. V. — 8. VI. 1931 v paviljonu F stojnica 124/126. Prosimo za obilni cenjeni obisk.

Severočeška tovarna vagonov in strojev družba z o. z. ČESKÁ LIPA

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: »XYZ«. Red A.
Opera: »Fidelio«. Red E.
Otvoritev velesejma ob 11. uri dopoldne.
JAKOPIČEV PAVILJON.

Otvoritev razstave Presbira o napredku Jugoslavije. Ob 9. uri dopoldne.

Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bohinec, Rimska c. 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41.

● Gospode srednješolske profesorje-veroučitelje radi razgovora o udeležbi pri procesiji sv. Rešnjega Telesa nujno vabim k sestanku v posvetovalnici KTD danes, v soboto, 30. maja ob štirih popoldne. — Nadzornik.

● Električna cestna železnica v Šiško. Redni promet z novimi tramvajskimi vozovi na progi od glavne pošte do mitnice v Šiški bo odprt v nedeljo dne 31. t. m. ob pol 10. dopoldne. Vožnja od glavne pošte do Šiške in obratno bo stala do 21. Din 1.—, po 21. pa Din 2.— in se v nedeljo ne bodo še izdajali prestopni vozni listki za druge proge. Promet se bo vršil do 22. vsakih 6 minut, po 22. pa vsake pol ure.

● Nova tarifa električne cestne železnice, kakor je bila pred dnevi objavljena v listih, stopi v veljavo s 1. junijem t. l.

● Kopalni vlaki Ljubljana-Škofja Loka: Pričenši od sobote dne 30. maja t. l. dalje bo vozil na progi Ljubljana gl. kol.-Škofja Loka in obratno do preklica ob sobotah, nedeljah in praznikih kopalni vlak št. 924-925. Odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 13.20, prihod v Škofjo Loko ob 14. odhod iz Škofje Loke ob 18.10, prihod v Ljubljano gl. kol. ob 18.45. Kopalni vlak bo vozil na gori omenjene dneve, kadar bo za kopanje ugodno vreme, kar bo vsakokrat na postajah — pri potniških blagajnah — razglašeno ob 10. dopoldne. Za kopalne vlake velja 50% popust voznih cen kakor pri izletniških vlakih.

● Francoski inštitut v Ljubljani opozarja na zanimivo predavanje, ki bo v torek 2. junija ob 21. v društvenih prostorih v Narodnem domu. G. univerzitetni profesor Spektorsky bo govoril o Taine-u. Vabimo.

● Československá obec v Lubiani. V soboto, dne 30. května t. r. o osmih hodině večerní oslavíme v restauraci Zvezda sedmdesátileté narozeniny našeho zasluzného člena a mistopředsedy, krajana Cermáka. — Zveme tímto všechny členy a přátele oslavence, aby se tohotov večera sčastnili.

● Vodstvo Zavetišča sv. Jožefa v Ljubljani sporoča vsem svojim dobrotnikom, da bo posvečenje nove kapele sv. Jožefa na praznik presv. Trojice, dne 31. majnika. K tej lepi slovesnosti so vsi iskreno vabljeni! Začetek obredov je zjutraj ob 8., nato maša prevzvišenega gospoda knezoškofa dr. Gregorija Rožmana (okoli 11.). Popoldne ob 3. je slovesen blagoslov in sklep šmarnišne pobožnosti.

● O nezgodi na stavbi. Z ozirom na poročilo v »Slovenec« z dne 29. maja 1931. o nezgodi Jakoba Hajnce smo prejel sledečo veselo sporočilo: Hajnce Jakob je pri podiranju zidarskega odra nekoliko udarila deska in mu ranila glavo, vsled česar je bila takoj poklicana resnična postaja. Hajnc pa se je vrnil po preteku ene ure zopet na stavbo. Drugih poškodb pa sploh ni imel nikakih.

● Mestni ekonomat vsled snajenja prostora dne 2. in 3. junija 1931 ne bo uradoval.

J. Pogačnik, Sinje ozare

Založila Družba sv. Mohorja v Celju, 1931.

Dolgoletni sotrudnik »Doma in Svetac«, mladice in drugih listov, Jože Pogačnik, je naposled izdal svojo prvo zbirko »Sinje ozare«, ter dal tako priložnost vsem tistim, ki jim je dandanašnji še pesem v povzdigo, da mu prisluhnejo in si ga od blizu ogledajo. Novi pesnik, se vprašamo, v čem je nov? In poslušamo iz njegovih kitic, da bi odkrili novo melodijo, nezasišano čudo prave poezije. Povem vam, v čem je Jože Pogačnik nov: v pesmih, kot so »Trije zvonovi«, »Kropilnik«, »Poljski križ v zimic«, pa še podobne.

Le prisluhnite:
Kadar s tremi zvonovi zazvonim, — tako na večer ponavim, — se zdi mi, — da slišim pogovor presvete Družine. — Poslušam, poslušam in mislim za njimi: — Jožef orjak, — Jožef je žalosten in težak, — Jožefu v hrbet so zlezle skrbi: — veliki zvon težko zvoni. — Deva Marija — je med obema srednica, — starčka tolaži in Sinčka uči: — Deva Marija na sredi stoji. — Gleda skoz line Jezušček mladi, — spleta mu kodre, kot spomni, — mati Marija in ga drži: — Jezušček mladi se pasti boji. — itd.
Pa še ta-le kropilnik pogledite:
Tih, tiho morje... Kameniti prod... — Bele golobice — tam se skopljejo... — se na belo steno — tiho dvignejo. — potlej se spustijo — v les... navzkriž, — počez... — Bele so ročice — z vodo žegnano — tiho križajo... — in recite, če morete, da Joža ni pesnik!

Se v drugem je... tistih pogledih na... A tu jo Gol... pred njim.

● Racija. V noči na včeraj je policija izvedla po mestu in v okolici racijo za raznimi potepuhi. Take racije so pozimi dovedle navadno do tega, da je policija včasih morala aretirati nad sto ljudi. Sedaj pa smo že v vročem času in se je porazgubilo po deželi mnogo brezdomcev, mnogo pa jih je tudi našlo delo. Prejšnjo noč je bilo aretiranih le okoli 20 ljudi, med temi je bilo kakih 10 sumljivih, ki jih je policija pridržala v zaporih, druge pa je izpustila.

● S krampom v hrbet. Nenavadna nesreča se je pripetila včeraj dopoldne v Zgornji Šiški, kjer delavci polagajo tir za novo tramvajsko progo. Delavci so stali v vrsti in kopali teren s krampi. Eden od delavcev je zamahnil s krampom tako nesrečno, da je udaril delavca pred seboj v hrbet. Ranjeni delavec je 28letni Ivan Pregelj, stanujoč v Zgornji Šiški šte. 23. Kramp se mu je zabodel precej globoko v križ. Reševalni avto je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico.

Moste pri Ljubljani

Salezijanski mladinski dom ima po odhodu dr. Zigana iz Ljubljane za hišnega zdravnika g. podpolkovnika dr. Debeljaka. Ordiniral bo v Salez. mlad. domu ob sobotah — počenši od danes — od 3. popoldne naprej. Posluževati se ga smejo vsi domovci, Fantovski krožek in Zveza bivših gojencev. V nujnejših slučajih bo z ravnateljevim potrdilom sprejemal tudi na svojem stanovanju v Holzapflovli ulici 19.

Izlet z avtom na Brezje, Bled, Vintgar in Bohinj priredi jutri Fantovski krožek v Salez. mladinskem domu.

Trbovlje

Umrli je g. Camar Blaž, pismonoša v pokoj. Pokojnik je bil član gasilske župe Trbovlje mnogo let. Mož je bil dober katoličan in je bil član apostolstva mož. Pogreb bode v soboto 30. t. m. od hiše žalosti ob 7. zjutraj. Bog mu plačaj njegova dobra dela. Apostolstvo mož se pozivlja, da se pogreba korporativno udeleži.

Strokovna skupina rudarjev sklicuje članski sestanek v soboto dne 30. maja t. l. ob 4. popoldni v prostorih tajništva. Vse člane obvešča, da se istega udeleže.

Združna knjigarna si je zopet nabavila lepo število novih knjig. Cene jako nizke.

Podružnica Slovenca opozarja vse naročnike, ki so z naročnino zaostali, da jo poravnajo.

Dobrna pri Celju

Tujski promet. Letos so tuji dobro posetili Dobrno že v predsezoni. Vseh gostov je sedaj tukaj na letovišču okoli 350. Novi še vedno prihajajo.

Kranjci na Dobrni. Zadnji čas so se začeli prav pridno na Dobrno priseljevati Kranjci, posebno še Primorci. Tudi gostilna pri »Amerikancu« je sedaj v kranjskih rokah.

Pasji kontumac. Zelo strog pasji kontumac je razglašen v občini Dobrna.

Radio. Malokje imajo menda takšno zanimanje za radio kot ravno pri nas. Ako gre človek o opoldanskih urah ali pa zvečer malo po vasi mu od vseh strani doni na uho petje, godba, ali pa kakšno zanimivo predavanje, katerega prenaša radio od Bove iz kakšnega daljnjega mesta. Največ seveda sprejemajo ljubljansko radio postajo, katera ima vedno skrbno izbran program, ter pridejo včasih tudi sportne ure na vrsto. Ob četrtkih zvečer kar po cesti poizkušamo z gimnastičnimi vajami, katerih povelja nam donijo iz radija.

Da se na kratko na tesnem prostoru pomenimo: Kadar je neoseben, kadar je sliko ujel in zadržal, ali glas, ali samo sveto pesem življenja, je dal Pogačnik biser. Kadar se sam s seboj bori in svoje rane kaže, tako bolj iz golega miselnega nego iz pesniškega občutja, pa je Jože šibkejši. Videti je, da se je trudil na moč, da bi iztebil iz svojega šopka vse, kar bi mu jemalo vonj, pa je vendarle ostalo kje kaj.

»Domača zemlja« je poskus pesnitve v večjem obsegu. Prav je, da ga je Pogačnik v zbirki ohranil, dasi zvené človeku, ki je v našem novejšem slovstvu doma, že znani glasovi iz nje. Četudi v celoti pesnitev ne zadovolji popolnoma, najdemo v nji mesta, ki bi bilo zanje zares škoda, ako bi jih morali v zbirki pogrešati.

Pesnik si zapoje tako-le, mimogrede — in to je za Pogačnika značilno. Slučaj iz vabih pesem — in pesnik ne taji, marveč namenoma poudarja slučajnost svojih pesmi. S to potezo, ki je prav tako impulzivna kakor pristréna, pridobi Pogačnik našo simpatijo.

S problemi se ne peča. Njegova filozofija je filozofija vernega človeka, ki se čuti v čvrsti in neporušni zvezi s svojim Bogom, le kadaj pa kadaj v nesoglasju s svetom. Vidi in globoko občuti lepoto, trpi nad grobijo. Napak bi šel, kdor bi sklepal, da je Pogačnik iskalec v brezdane globine, ki se skrivajo za štirimi besedami, ki jih je napisal vrh posameznih oddelkov svoje zbirke: Jaz — Bog — Zemlja — Človek.

Pogačnik tudi ni veliki glasnik. On je skromni in nežni gledavec z mehkim očesom in od grenkega melih na srcem; on je slušatelj s tenkim ušesom; je pesnik frančiškarskega duha.

S. B.

Dnevna kronika

Koledar

Sobota, 30. maja: Kvaternikova sobota, Sveta Orleanska, devica.

Osebnosti

— Promocija. Na veterinarski fakulteti zagrebške univerze je položil 27. maja doktorski strogi izpit g. Slavko Malenšek, dipl. veterinar in znanstveni pomočnik Jugoslov. serum-zavoda v Zagrebu na podlagi sprejete disertacije ter bo promoviran 30. maja na zagrebški univerzi za doktorja vet. med. Cestitamo!

— Poroka. Danes se poročita na Brezjah g. Kapitler Ivan iz Kranjske gore in gđe. Kosiša Fanči iz Kranja. Za priči bosta g. Cuk Stanko, sodni oficijal in nevestin brat g. Kosiša Ivan iz Kranja. Obilo sreče.

— Napredujeval je števši od 17. decembra 1929. v čin pehotnega kapetana II. razr. poročnik Rudolf Marn.

— Prevedbe v naši vojski. V rezervi so med drugimi prevedeni v s a n i t e t n o s t r o k o peh. kap. II. razr. dr. Valter Alberti, dr. Moric Pap in dr. Joško Picej; peh. poročniki dr. Josip Koporec, dr. Slavoljub Vajda, dr. Bruno Novak, dr. Roman Lesink, dr. Alojzij Turšič, dr. Ivan Vedriš, dr. Franjo Polacek, dr. Guido Debeljak in dr. Ljudevit Merčun; konjeniški poročnik dr. Stanko Perpar; pehotni podporočniki dr. Dragutin Zupnik, dr. Milan Spicer, dr. Alfonz Vankmiller in dr. Evgen Kemenja ter topniški podporočnik dr. Milan Perko in v veterinarsko stroko peh. kap. II. razr. Johan Vagner; poročnik Savko Bugareč; podporočnik Jakob Burbah in administrativni podporočnik ekonomske stroke Vekoslav Štiblar.

Krstna slava v novomeški vojaški garniziji

V četrtek 28. maja je novomeška garnizija slavila krstno slavo svojega 40. triglavskega pešpolka. Ob 10. dopoldne se je zbralo vojaštvo pred lepo okrašenjo vojašnico, kjer jim je namestnik komandanta por. Novica Marović opisal pomen krstne slave, nakar je vojaštvo zopet odšlo v vojašnico, kjer je bilo pogosto in imelo prost dan.

K temu slavu je bilo od strani vojaške komande povabljenih več odličnih osebnosti, kakor nač. g. Friderik Logar, župan g. dr. Josip Režek, novomeški kapitelj je zastopal kanonik g. Anton Zlogar, frančiškanski samostan g. p. Emerik Laderegg in g. p. Ciprijan Napast, rez. vojni kurat, sodišče je zastopal sodnik okrožnega sodišča g. dr. Jurij Kozina. Dalje so bili navzoči g. Ferdinand Nadrah, poštni upravitelj, g. Gligorije Zivkovič, orožniški major, g. dr. Ignacij Paulič, garnizijski zdravnik dr. Ropas, ravnatelj meščanske šole g. Mervič, vodja ljudske šole g. Skebe Venceslav, g. Matko, mr. phr. g. Josip Bergman in več uglednih meščanov.

Nekaj vojakov je predvajalo par deklaracij.

Oder se je podrl

Novo mesto 28. maja
Pri zgradbi Prosvetnega doma na Florjanskem trgu, se je v sredo 27. maja dogodila težja nesreča. Na odru na levi strani stavbe so ometavali steno zidarji Paulin Ivan, Klemenčič F. in Jerman I. Naenkrat pa se je oder, ki je bil slabo postavljen zamajal in se s treskom zrušil.

Vsi trije zidarji so padli z odrom vred približno 8 m globoko na tla, kjer sta Pavlin in Klemenčič obležala s težjimi poškodbami, dočim se Jermanu ni zgodilo nič hudega in je šel takoj zopet na delo. Pavlin, ki je težak mož, je pri padcu priletel na zadnjo stran telesa in se močno pretresel, Klemenčič pa občutno potlekel po glavi in je močno krvavel. Oba so takoj z avtom prepeljali v kandijsko bolnišnico, kjer so Klemenčiču rane sprali in obvezali in je odšel domov, dočim je Pavlin moral ostati v bolnišnici.

Nesreča

Domžale, 29. maja.

Krojaški mojster Lovrenc Urbanija v Šolski ulici je lezel danes zjutraj po lestvi na podstrešje po seno. Pri vrhu lestve se mu je zlomil klin, omahnil z lestve ter padel. Pri padcu si je pretresel možgane ter se poškodoval po vsem telesu. Poklicani zdravnik dr. Kremžar mu je dal prvo pomoč ter odredil, da se zaenkrat zdravi doma, ako ne nastanejo komplikacije.

Ostale vesti

— Ilustrovani Slovenec jutri ne izide, pač pa bo priložen »Slovenec«, ki bo izšel 4. junija na praznik presv. R. Telesa. Toliko na znanje naročnikom.

— Prve letošnje črešnje domačega pridelka so ob binokostih prodajali v Čačku in bližnji okolici po 6 Din kg. aTko poceni so v Ljubljani črešnje iz ljubljanske okolice komaj na višku sezone.

— Permanentne legitimacije. Uprava XI. ljubljanske velesejma opozarja tem potom imejtelje permanentnih legitimacij, da veljajo iste samo za osebo, na katero imajo se glase in da so neprenosne.

— Največja razstava poljedelskih strojev in orodja. Letošnja razstava strojev ob priliki XI. ljubljanske velesejma od 30. maja do 8. junija bo dosedanje še znatno prekosila. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, od pre-

prostega do najbolj dragega in za vse vrste gospodarstva. Nudena bo velika izbira poljedelskega orodja in strojev za mlekarstvo. Večina strojev, ki bodo obsegali približno 2000 kvadratnih metrov razstavnega prostora, bo v obratu. Razstave se udeležijo domače tvrdke in one iz inozemstva, zlasti iz Českoslovaške, Avstrije, Nemčije, Ogrske, Francije, Amerike, Švedske in Danske. Poljedelske stroje razstavi 29 tvrdk, poljedelsko orodje 16 tvrdk, male bencinske motorje za pogon strojev 3 tvrdke, stroje za mlekarstvo 4 tvrdke. Vsak imetnik velesejske legitimacije, ki stane 30 Din, ima pravico do polovične vožnje po železnici. Narokitne legitimacije pri razprodajalcih ali direktno pri velesejskem uradu v Ljubljani. Dopisnica zadostuje. Zamorete pa tudi kupiti navadno vstopnico za enkratni vstop po 10 dinarjev. Kmetovalce opozarjamo, da bodo razstavljeni na velesejmu najrazličnejši predmeti. Naj omenimo samo še zvonove, gasilsko orodje, jermenarske izdelke, verige, različne vozove, bicikle, obleke, čevlje, sirarske izdelke, plemenske perutnine, domače zajce itd.

— Planinski dom na Mirni gori. Podruž. SPD Črgomelj ima svoj Planinski dom na Mirni gori (1048 m), ki je popolnoma urejen in oskrbovan. Posebno za Dolenjce je Mirna gora od najlepših točk, s katere je krasen razgled daleč na okoli. Dne 7. junija se vrši društveni izlet. Po markirani poti se pride v 2. urah od postaje Semič do koč. Ugodne železniške zveze.

— Avtomobilski promet preko Ljubelja zopet mogoč. Avtomobilski Klub, Sekcija Ljubljana nam poroča, da je Ljubelj tako na naši, kakor tudi na avstrijski strani snega prost in je prevoz preko prelaza z motornimi vozili omogočen.

— Invalidi (predvojni in vojni) izpod 30% nesposobnosti se opozarjajo, da se izognejo nepotrebnih stroškov, naj ne vlagajo prošnji za podelitev invalidnine, kar se čimdalje težje dogaja, ker po sedanjem invalidskem zakonu nimajo pravice do invalidske podpore. Prošnje se naj vlagajo še le takrat, če bi se invalidski zakon v tem pravcu kaj izpremenil.

— Tri otroške nesreče. V ljubljansko bolnišnico so včeraj sprejeli tri ponesrečene otroke. Prvi je bil 12letni Ivan Zobec, sin posestnika iz Ribnice. Ta je doma vozil pesek in je padel pod voz ter si zlomil desno nogo. 7letni Fran Novak, sin kmetnika, iz Velike Loke, je predvčerajšnjim doma padel pri otroški igri in si zlomil desno nogo. — Hudo se je ponesrečil predvčerajšnjim 12letni Janez Podstudenšek, sin hišarja iz Gozda pri Kamniku. Padel je v jamo z živim apnom in se opeknel po obeh nogah in po levi roki. Vsi trije otroci se zdrave v bolnišnici.

— Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razpečavati knjige »Aus dem Kampfe um den selbstständigen Staat Kroatien«, ki jo je napisal dr. Ante Pavelić v nemškem jeziku in »Apis und Este« od Bruna Brelma in je izšla v nemškem jeziku v Mitgenu.

— Za plomadanske izlete vam nudi najbožatejšo izbiro provijanta velemedarja Slanič na Gosposvetski cesti.

Pohišstvo

priprosto in najmodernejšo Vam nudi (trdka po izredno nizki ceni)

KREGAR IN SINOVA

St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvoru

— Zel in Plevel. Slovar naravnega zdravljenja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi Din 75.—, nevezani Din 60.—. Knjiga nudi veliko nasvetov, kako in kdaj uporabljati zdravilna sredstva, ki nam jih nudi Stvarnik v naravi. Ta sredstva so predvsem: skrivnostna moč domačih rastlin, voda, zemlja, zrak in sonce, ter zmerno življenje. Seveda moraš pri resnem obolenju takoj poklicati zdravnika. Knjiga ima pridejano posebno knjižico, ki vsebuje slike zdravilnih rastlin v naravnih barvah. Priporočamo tudi knjižico naša zdravilna zelišča, ki je izšla tudi v založbi Jugoslovanske knjigarne in velja Din 8.—.

— Neznano kam je odšla dne 25. t. m. moja žena. Oblečena je v temno obleko, srednje postave, stara je čez 60 let. Videli so jo na Rakovniku. Od tam se domov ni več vrnila. Prosimo, ako bi kdo kaj vedel o njej, naj sporoči na naslov: Ivan Irt, posestnik v Zalogu št. 15, p. D. M. v Polju pri Ljubljani.

Naše dijaštvo

Naznanilo! Jugoslov. kat. akad. društvo »Zarja« naznanja, da se bo vršilo odkritje nagrobnega spomenika bivšemu členu in odborniku Fr. Urbanija v soboto 30. t. m. ob 5-30 popoldne pri sv. Križu na pokopališču. Pozivljajo se člani vseh bratskih društev ter člani »Ljudskega odra« v Ljubljani kakor tudi naproskoma člani »Prosvetne zveze« v Moravčah, da se udeležijo v čim večjem številu. Akad. pevski zbor bo zapev ob tej priliki nekaj primernih pesmi. Dobrodošli so vsi ljubitelji naše dijaštva.

Ali ste že poravnali naročnino?

Posestvo
se prodaja v Primčevski ob-
stoječe iz hiše, hleva, po-
da in kozolca. Posestvo
meri nad 11 ha, njive so
obsejane z deteljo poleg
tega je nad 2000 kg lan-
ske suhe detelje, ki je
tudi takoj naprodaj. Vpra-
ša se pri županstvu v
Ambrusu.

Kuharico
samostojno, pridno in po-
šteno z večletno prakso,
sprejem takoj v stalno
službo. Gospodinjstvo bi
morala voditi sama. Na-
slov v upravi pod 6081.

Šivalni stroj
dobro ohranjen se prodaja.
Vprašaj Maribor, Koro-
ška cesta 48, trafika.

Klavor
firme »Zastupil-Wien«
zelo dobro ohranjen se
vsled pomanjkanja pro-
stora za Din 3.000 prodaja.
Turin, Celje.

Učenca sprejemem
v trgovino z mes., blagom,
imeti mora vsaj 2 razreda
mešč. šole, biti mora priden
in pošten. Ponudbe
pod »učence« na upravo
pod št. 6073.

Lepo stanovanje
(2 sobi, kabinet, pritličje)
v visokem pritličju
vile v Pletersnikovi ulici
24 s 1. avgustom. — V I.
nadstropju 2 prazni (ev.
meblirani) sobi tudi s 1.
avgustom.

Pozor!
Nemška tovarna klavirjev
Hanschultz-Berlin svetovno
znana, je poslala na
ljubl. velesejem piano-
no, na katerem lahko igra
tudi neuk, ne da bi se
učil igrati. — Razstavljen
je na velesejmu v paviljo-
nu E 30—32

PIANINI! PIANINI!
Velika priljubljenost!
Nemška svetovno znana
tovarna klavirjev Hau-
schultz-Berlin je poslala
na ljubljanski velesejem 6
lepih pianinov, katere bo
tovarna prodala v re-
klamske svrhe za polo-
vično ceno. — Izkoristite
priliko! — Pianini so raz-
stavljeni na velesejmu v
paviljonu E 30—32

Vajenca
za kovaško obrt išče ko-
vaski mojster Knez Jože,
Srednje Gameljne.

Lokal za brivnico
oddam v najem. Obstoj
siguren. Svetina Joško,
Dobrava-Vintgar.

Fotograf. pomočnik
ali potnik za zunanje po-
snetke se išče. Naslov v
upravi Slovenca pod 6084

Stalno pisar. službo
dobi tisti -a, ki založi v
dobro vpeljanem podjetju
50.000—75.000 Din proti
vknjižbi na prvo mesto.
Ponudbe pod »takoj do-
bra plača«.

Bencinski motor
8 KS prodaja Kmetijska
zadruga v Ambrusu in
mlin za drobni pesek za
izdelovanje strešne ope-
ke. Cena po dogovoru.

Soboslikarski vzorci
(šablone) lepi in moderni
na velesejmu paviljon K

Košnja
detelje se odda v nede-
ljo popoldne v Jaršah št.
11 pri Ljubljani

Visokoprtil. hiša
naprodaj ob Dunajski c.,
Stožice 92.

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti
kurjim očesom CLAVEN
je mast

Zastitni znak

Dobite v lekarnah, dro-
gerijah ali naravnost iz
tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK
lekarnar — SISAK
Varujte se potvorb

Enonadstropno vilo
prodaja pod ugodnimi po-
goji. Stoji na lepem pro-
storu. Dvosebno stano-
vanje kupcu takoj na raz-
pologo. Lep vrt. Pod
»Mirni dom« na anončni
zavod Hinko Sax,
Maribor.

Essex-Auto
4—5 sedežen, vožen 16000
km dobro ohranjen (auto-
taksi) prodam ev. s kon-
cesijo vred. Ogled Blei-
weisova cesta 52.

Indian motor
s prikolico z električno
razsvetljavo, kompl. pro-
dam A. Krizan, Sv. Lenart
v Slov. goricah.

Pozor lovci!
Cenjene dobavitelje opa-
zarjam, da sprejemam
ustrežne srnjake samo
po naročilu. »RIBA«
Ogrinc, Ljubljana.

3 pisarniške prostore
in veliko skladišče za
avgust oddam. Naslov pri
upravi pod št. 5994.

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospo-
du 5 minut od glavnega
kolodvora. Naslov pri u-
pravi pod št. 5980

Vajenko
sprejem za damsko kro-
jaštvo. Ilirska ulica 19/I
(desno).

Šoferska šola
oblastveno koncesijonirana,
I. Gaberšček, bivši ko-
misar za šoferske izpite,
Ljubljana, Dunajska cesta
št. 31, ne daleč od kolo-
dvora. Pričetek tečaja
1. junija.

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«,
Ljubljana - Selenburgova
ulica 6. II. nadst.

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36
(Jugo-avto). Prva oblast.
koncesijonirana. Prospekt
št. 16 zastoj. Pišite poji!

Turisti! Izletniki!
Pozor!
Sv. Lovrenc na Pohorju,
penzion Bütner, nizke
cene, mednarodna kuh-
inja, stalni avtobusni pro-
met od žel. postaje v trg
in nazaj.

Kašo
ješprenj, ajdovo mleko
redno svežo oddaja na debelo
velotrgovino

A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

Hiša s kovačnico
vrtom in pritlikinami na
prodaj, pripravno za vsa-
ko obrt. L. Pustisek,
Zdole pri Krškem.

Tvrdba I. Repše. Ljubljana. Dvorni trg 1
priporoča veliko zalogo vsakovrstnega naj-
modern. pohištva izdelano iz vezanih plošč

Puhasto perje
čisto čohano po 48 Din
kg, druga vrsta po 38 Din
kg, čisto belo gosje po
130 Din kg in čisti puh
po 250 Din kg. Razpoši-
ljam po poštnem povzetju.
L. BROŽOVIC — Zagreb,
Ilica 82. Kemična čistil-
nica perja.

Nov parizor
in zapravljenec poceni
prodam. Franc Petkovšek,
Drenov grič, p. Vrhnika.

Pridna kuharica
za kopalniško restavracijo
Toplice pri Novem mestu
se išče. Po dogovoru ko-
pališko zdravljenje.

Kuharica
pridna in poštena, srednje
starosti se sprejme takoj
v stalno službo. Naslov
pri upravi pod št. 6044.

Vajenko
za modno trgovino sprej-
mem takoj ali pozneje.
Naslov v upravi pod 6036

Očdam trgovino
z mešanim blagom na pro-
metnem kraju na Gorenj-
skem pod ugodnimi po-
goji s stanovanjem vred.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« št. 5779.

Zahvala

Vsem, ki so nam ob težki izgubi našega nepozabnega soproga in nenadomestljivega očeta, sina, brata, zeta, svaka in strica, gospoda

Ivana Strojanska
trgovca in posestnika

na katerikoli način v teh prebriskih urah lajšali našo veliko bol, izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni za tolažbo in spremstvo č. č. jezuitom in gg. duhovnikom župne cerkve sv. Petra, gg. primariju dr. Dragašu in dr. Hafnerju za požrtvovalnost ohranitve blagopokojnika pri življenju, nadalje za spremstvo k preranemu grobu pokojnega g. prof. in podžupanu Evgen Jarcu, nadsvečniku ravnatelju Rostanu, gg. trgovcem — stanovskim tovarišem, gg. pevcem opernega gledališča Ljubljana za v srce segajoče žalostinke, usmiljenkam Mladinskega doma z malčki otroške bolnice, darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so dragega nam pokojnika spremili k prerani gomili. — Vsem naj Bog obilo poplača!

Prosim, da ohranite milega nam pokojnika v blagem spominu in ga priporočamo v molitev.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale: v cerkvi sv. Jožefa v ponedeljek dne 1. junija ob 7 zjutraj; v župni cerkvi sv. Petra v torek dne 2. junija ob pol 7 zjutraj; v stolnici v sredo dne 3. junija ob pol 7 zjutraj.

V Ljubljani, dne 30. maja 1931.

Globoko žalujoča soproga Peregrina z otroci in ostalo sorodstvo

Zahvala. Vsem, ki ste spremili našo mamo

Franjo Novak

na njeni zadnji poti, ji podarili vence ali jo obiskovali v času bolezn, izrekamo iskreni Bog plačaj. Posebno hvaležni smo g. dr. Špornu in dr. Oražmu, ki je pokazal veliko nesebično požrtvovalnosti, č. g. duhovnikom, ki so jo v velikem številu spremili, zlasti č. g. dekanu, ki jo je med boleznijo večkrat obiskal. Iskrena hvala gasiln. društvu za spremstvo in g. pevcem za tolažilne pesmi.

Prisrčna hvala za vsa sožalja.

Ribnica, 29. maja 1931.

Rodbine: Novak, Rigler, Roller, Vavpotič, Hren.

Restavraterji in gostilničarji, pozor!

Oglejte si naš najnovejši patent

„Električna zračna pumpa za pivo“

katera deluje avtomatično v paviljonu F št. 124/26

Severočeska tovarna vagonov in strojev d. d. Česka Lipa

Zahvala

za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani izgubi, našega nepozabnega in nad vse ljubljenega soproga, papčita, brata, strica in svaka, gospoda

Lojzeta Hočevarja
sudnika okrožnega sodišča

ter za poklonjeno cvetje in mnogobrojne vence, za kar se tem potom najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni prečast. g. proštu Karlu Čerinu ter ostali duhovščini, nadalje g. predsedniku okr. sodišča dr. Jos. Kavčiču za ganljiv nagrobni govor, njegovim stan. tovarišem, g. primariju dr. Gostiši za njegovo veliko požrtvovalnost, g. srečkemu načelniku Logerju, županu dr. Režku, pevskega društva »Gorjanci« za v srce segajoče žalostinke, mestni godbi za spremstvo, deputaciji novomeškega »Sokola«, gg. oficirjem tukajšnje garnizije, uradnikom okrožn. in okrajnega sodišča ter jetnišnic in ostalih uradov in vsem, ki so se trudili ohraniti pokojnika pri življenju, ter onim, ki so nam stali v težki uri ob strani. — Globoko zahvalo izrekamo nadalje vsem njegovim številnim prijateljem, znancem in ostalim, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti ter posuli s cvetjem njegov prerani grob.

Maša zadušnica se bo brala za pokojnim v ponedeljek dne 1. junija ob 7. v kapiteljski cerkvi.

Novo mesto, dne 28. maja 1931.

Globoko žalujoča rodbina Hočevarjeva

Earl Derr Biggers:

Kitajčeva papiga

»Kako presenečenje!« se je čudil Holley. »Mislim sem, da je kop popolnoma zapuščen.«

»Nameravajo s kopanjem zopet začeti. Naročeno mi je, naj napravim nekaj poskusenj.«

»Ste li kaj našli?«

»Srebro je, kakor sem dognal, vse pošlo. Toda v gorah na levi je baker. Sicer pa ste daleč zašli s glavne ceste.«

»Vem. Iščem mlado damo, ki se je davi poljala sem. Morda ste jo videli?«

»Že osem dni ni bilo tukaj žive duše razen mene.«

»Res? Ali se morda motite? Če vam je prav, bom nekoliko pogledal...«

»In če mi ni prav?« je zasikal oni. »Sam sem tukaj, zato se nočem podajati v nobeno nevarnost. S svojim avtom se boste lepo vrnili in...«

»Ne — le izvolite spraviti svoj samokres! Prihajam kakor prijatelj...«

»Dobro. Kakor prijatelj boste obrnili in naglo odkurili. Ste razumeli?« Maydori je stopil tik voza. Zagotavljam vas, da ni nikogar tu...«

Osupel je obstal; kajti iz ozadja avta se je nenadno nekdo zagnal vanj... Samokres se je sprožil, a krogla se je zarila v tla — Bob Eden je s silnim udarcem zbil cev navzdol. Obupno ruvanje. Phil Maydori ni bil več mlad, pa se je obupno upiral. Toda ko je Holley skočil z voza, je bil Bob že na vrhu in je držal samokres svojega nasprotnika.

»Sem ključek!« je velel. »Ječa ima, kakor vidim, popolnoma nove ključavnice, pa bi rad videl, kaj je notri!«

Opotekaje se se je pobral Maydori — debelo je zijal, ko si ni mogel pomagati.

»Menda vam je jasno,« je nadaljeval Bob, »da vam nisem preveč prijateljsko vdan. Najprvo radi tistih sedem in štirideset dolarjev — in drugič ste mi v slabem spominu še iz luke v San Francisku.«

»V ječi ni ničesar! Nima ključev!«

»Preiščite ga, Holley!«

Hito je privlekel svezjen ključev. Bob jih je vzel, samokres pa izročil prijatelju. »Vaši skrbi prepuščam starega Phila, Halley! Če bi pa poskušal odnesti vam pete, mu pa s kroglo vžgite luknjo v kožo kakor zajc!«

Vzel je žepno svetilko in odhitel k ječi. Ko je odprl zunanja vrata, in bil v nekdanji pisarni. Mesečina je obsevala prašno pisalno mizo, vegasto omaro in polico z obrabljenimi knjigami. Na pisalni mizi je ležal časnik: Šele osem dni star!

Na dveh močnih vratih v ozadju so se blestele popolnoma nove ključavnice. Bob je odprl leva vrata. V mali celici z zamreženimi okni je luč žepne svetilke posijala na vitko dekliško postavo. Ne da bi bil posebno presenečen, je spoznal Evelino Maddenovo.

»Bob Eden!« je potroto vzklikala ter zaplakala, pozabivši ves svoj napuh.

»No, no,« jo je tešil Bob, »saj je sedaj vse dobro!«

Druga ženska je stopila na prag — Pavla Wendell, smeje se in dobre volje. »Dober večer!« je mirno rekla. »Sem si mislila, da pridete!«

»Hvala vam za tako dobro mnenje! Saj se vam ni nič zgodilo?«

»Ni vredno besed. Prišla sem si ogledat, pa mi onile — z glavo je pokazala Phila Maydori na cesti, ki jo je obseval mesec, ni hotel dovoliti. Skregala sva se in končno me je tukaj dobro zaprl. Dejal je, da bom morala čez noč ostati tukaj. Bil je vljuden, toda zelo odločen.«

»Njegova sreča, da je bil vljuden! Pojdimo, gospodična Madden, tukaj smo opravili...«

Bob je premolknil. Zaslišal je trkanje znotraj drugih vrat. Zavzel je pogledal Pavlo. »Le odprite!« je resno pokimala.

Odprl je. Zagledal je v mraku nejasne obrise orjaškega moža. Sree mu je zastalo — njegova roka se je krčevito poprijela roba pisalne mize.

»Mesto strahov!« je votlo zaječal. »To je res mesto strahov!«

21.

Če bi bil Bob Eden slutil, kdo ju je srečal v avtu, ko sta se peljala k rudniku, bi se bil morda navzlic vsej svojji skrbi za Pavlo vrnil na Maddenovo rancho. Toda tudi potnik v drugem vozu ni spoznal Boba. Kolodvorski avtomobil je nadaljeval svojo pot in ostal pred farmo. Uslužno je voznik hitel odpirat vrata.

»Le pustite!« je odklanjal potnik. »Sedaj se lahko vrnete. Koliko sem dolžan?« Bil je rejen, čokat gospod, star kakih pet in trideset let, opravljen po najnovejši modi in ošabnega vedenja.

Madden, ki je s Thornom in Gamblejem sedel pri toplem kamnu, je ježno pogledal, ko je potrkalo na večna vrata. »Kdo neki — hudiča...« je renčal. Tajnik je obiskovalcu odprl.

»Rad bi govoril z gospodom P. J. Maddenom!«

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslav. knjižarnice v Ljubljani: 23. zvezek: Savinjski; 23. zvezek: Stenkovski; 24. zvezek: Poljič; 25. zvezek: Poljič; 26. zvezek: Poljič; 27. zvezek: Poljič; 28. zvezek: Poljič; 29. zvezek: Poljič; 30. zvezek: Poljič; 31. zvezek: Poljič; 32. zvezek: Poljič; 33. zvezek: Poljič; 34. zvezek: Poljič; 35. zvezek: Poljič; 36. zvezek: Poljič; 37. zvezek: Poljič; 38. zvezek: Poljič; 39. zvezek: Poljič; 40. zvezek: Poljič.

Z ognjem in mečem

Španski samostani gorè

Očividci divjih izgrede proti samostanom v Madridu poročajo v berlinski »Germaniji«:

Za nedeljo, dne 10. maja, je napovedal najpomembnejši monarhistični dnevnik v Madridu: »ABC« veleshod, ki naj bi se vršil v neki dvorani v Gran Via. Socialisti in komunisti, ki so se z bali monarhistične propagande, so spravili zato isto popoldne svoje množice na cesto. Proti 6. so se mase na Calle de Alcalá, najširši madridski cesti, nenadoma zganile; vse je hitelo proti mestu, kjer so švigali proti nebu visoki plameni. Desettisoči ljudi so se gnetli v eni smeri; razlegali so se kriki in hrumenje, da ni bilo mogoče zvedeti, kaj se prav za prav godi. Posrečilo se mi je, da sem se prerinil skozi gnječo in videl, kako gore trije veliki osebni avtomobili. Kasneje sem zvedel, da sta bila dva last dveh pripadnikov španskega plemstva, eden pa ravnatelj lista »ABC«. Demonstranti so bili potegnili osebe iz voz in jih strahovito pretepli; najbrže nobeden ne bi bil ostal živ, ako jih ne bi bila zaščitila policija. Ves večer in vso noč nato je bilo po cestah zelo nemirno; v Calle de Toledo je masa oplenila nekaj trgovin z orožjem in streljanje ni ponehalo do ranega jutra.

V ponedeljek zjutraj so mi naznanili, da goti jezuitski kolegij v Calle de la Flor. V spremljevalstvu znanec sem hitel tje; že oddaleč smo videli velik dim. Z bližnjega stavbišča je bilo mogoče pregledati ves položaj.

Pred cerkvenimi vrati so nagromadili tra-

me in deske, polili z bencinom in zažgali. V tem so drugi razbijali samostanska okna. Ker je šla požigalec stvar le prepočasi, je skupina mladih ljudi s pomočjo močnih kolov vlomila samostanska vrata in se zgrnila po samostanu. Takoj nato so začeli leteti skozi okna na cesto akti, tisoči dragocenih knjig iz svetovno znane madridske jezuitske knjižnice; dalje pohištvo, dragocena mašna oblačila in drugi bogoslužni predmeti. Množica na ulici je sprejemala predmete z divjim veseljem in hrepenenjem ter vse zdrobila, raztrgala, uničila. Nenadoma so butili iz enega izmed oken oblaki dima, ogenj se je širil z bliskovito naglico in postalo je jasno, da je samostan z vsem inventarjem brezupno izgubljen. Nekaj požigalcev je moralo celo poskakati skozi okna, ker jim je bil ogenj za petami.

Kadarkoli je butil dim iz novega okna, je množica zarjavela od radosti. Sredi med gledalci so stali policaji na konjih in peš, dalje guardia zivil in orožniki, a nobeden ni posegel vmes. Tudi oddelek gasilcev s tremi vozovi je bil na mestu; a nihče se ni ganil, da bi gasil in rešil vsaj nekaj od umetnin. Nekaj vodni tank je množica naskočila in ga prisilila, da je izpraznil vodo na cesto.

Proti eni popoldne je po Calle de la Flor prijezdila kavalerija in gole sablje naperila proti množici. Ta pa je konjem enostavno zastavila pot in se na noben način ni hotela umakniti niti za korak. Popustiti je moralo vojaštvo in se

umakniti. Vlada je pred demonstranti kapitulirala.

Ko sem se proti drugi vračal domov, sem videl, da je gorel tudi prekrasni, še skoraj novi kapucinski samostan na Plaza de Espana. Iz zgornjih nadstropij so metali pohištvo, ki ga je množica zložila v grmado in zažgala. V teku popoldneva sem slišal, da so kljub oblegovalnemu stanju zažgali še nadaljnih osem samostanov v Madridu.

Oblegovalno stanje prometa na cestah sploh ni čisto nič oviralo. V Calle Mayor sta trčila dva oklopna tanka, katerih eden je pri tem udril v neko trgovsko izložbeno okno. Šipe so zazvenčale, množica je od veselja zavriskala in se vrgla na plen. Pobralla je vse, kar ji je prišlo v roko. Šele kasno zvečer je postalo po cestah mirnejše. Naslednji dan so bili vsepovsod na delu gasilci. Ker je bilo pa v mestu toliko pogorišč, so se morale gasilske čete preveč razcepiti.

V sredo je izšel vladni odlok, ki je velel, da morajo vsi redovniki in redovnice zapustiti samostane. Inozemski redovi so prešli pod zaščito svojih poslaništev in ostali nedotaknjeni. Španska vlada jim je poslala v varstvo guardia zivil.

O priliki pogreba nedeljskih žrtev so nameravali komunisti napad na veliko Banco de Espana. Do tega pa ni prišlo, ker je vlada zavarovala banko z oddelkom strojníc. Ko je vlada slednjič odločno nastopila, se izgrede v Madridu niso ponovili.

Odstopivši poljski ministrski predsednik Slawek (na levi), novi predsednik polkovnik Pryslow (na desni).

Z letalom k pogrnjenim mizam

Berlin, 27. maja. 1931.

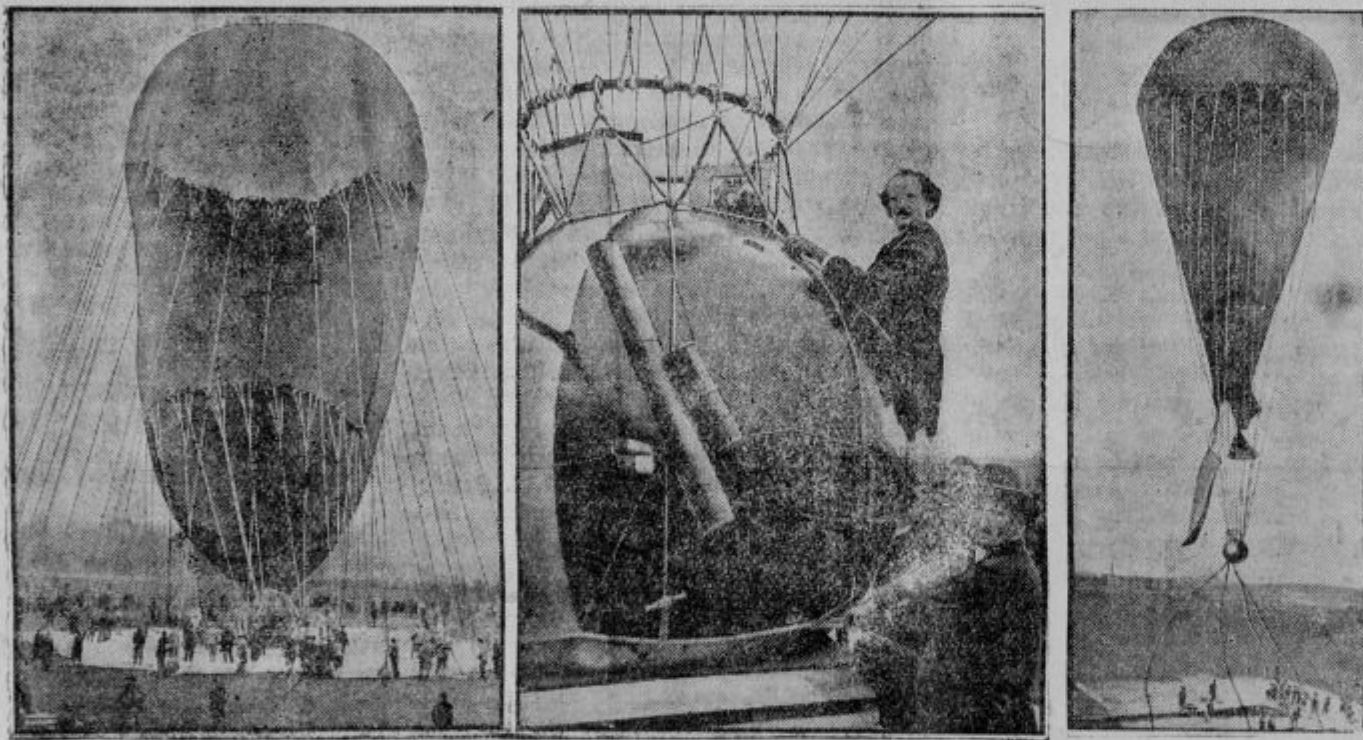
Predvčerajšnjim je pristal ameriški letalski kapitan Frank Hawks popoldne ob 1-35 na velikem berlinskem letališču Tempelhof. Pozdravil je gosta direktor Lufthanse v imenu nemškega letalstva, nakar se je vršil v restavraciji letališča obed na čast gostu. Ob 3-07 pa je startal Hawks zopet in odletel v Pariz.

Frank Hawks je ta dan postavil zanimiv rekord. Z najhitrejšim letalom »Travel Air Mystery« je hotel pozakati vsemu svetu, da je prav lahko mogoče zajtrkovati v Parizu, južnati v Londonu, kositi v Berlinu in popoldne ob 5. udeležiti se čajanke zopet v Parizu. Hawks je svoj načrt prav lepo izvedel. Ob 8-16 je odletel z Pariza in je pristal ob 9-34 v Croydonu pri Londonu, kjer je zopet ob 10-15 odletel v Berlin. Kot omenjeno, je popoldne iz Berlina odletel v Pariz, s čemer je zaključil velikansko klobaso, ki jo je preletel v enem dnevu. Zračna črta Pariz-London znaša 330 km, London-Berlin 1000 km in Berlin-Pariz 880 km. Vsa proga, ki jo je prebrzel Hawks v enem dnevu, je dolga približno 2200 km.

Na vprašanje, kako hitro je letel, je odgovoril Hawks, da povprečno ves čas nad 200 km na uro. Na črti London-Berlin pa je imel močan nasprotni veter in je zato rajše letel ves čas v višini nad 2000 metrov. Orientacija pri tako hitri vožnji ni težka. Hawks leti ves čas, potem ko vračuna smer vetra, ki ga zanaša, samo po kompasu. Radi hitrosti pa vedno zelo hitro zapazi mesa in druge znake na črti poleta in s tem se mnogo lažje orientira. Prav tako mu ne dela nobenih težav preračunavanje milij v kilometre ali obratno, ker ima na levo ob svoji deski za instrumente ima računski stroj, ki ga lahko upravlja z levo roko med poletom. Motor Hawkovega letala dela s 500 konjskimi silami. Njegovo letalo pa ima številko »13«. Ko je odletel iz Berlina, je z ostro krivuljo pozdravil ostale in v par sekundah je zginit v nebesni modrini.

Krištof Kolumb pozabljen

Krištof Kolumb mora še po smrti izkušati, da j sreča opoteča in človeška slava nezanesljiva. Američani vedno manj mislijo nanj, ampak se vedno bolj ogrevajo za Norvežana Leifa Eriksona, ki je že okrog l. 1000 kot prvi Evropejec stopil na ameriška tla. Dočim so preje redno vsako leto praznovali Eriksonov dan samo v državi Wisconsin, so sedaj ta narodni praznik uvedli tudi v Minnesoti, v teku je pa gibanje, da se razširi z zakonom na vso Unijo. Tako bodo poslej na dolčen dan vletu po vseh šolah Združenih držav slavili Eriksona in mladina bo zvedla zgodovinsko renšico, da Amerike ni odkril Krištof Kolumb, marveč Norvežan Leif Erikson. V Chicagu postavijo Eriksonu ob Michiganem jezeru ogromen spomenik za 400.000 dolarjev; vrhu tega se bo po njem imenovalo najlepše sprehajališče Chicaga. Predlog, da naj bi se imenovala cesta, ki teče v nasprotni smeri, po Krištofu Kolumbu, je bil odklonjen. Eriksonova slava, njegova in njegove ladje slika preplavljajo ameriško časopisje. Znanstveniki in pisatelji pišejo o njem knjige.

Brezlično poslane slike o poletu v vesmir. Ogro mni zrakoplov, napolnjen s plinom. — Prof. Piccard leze v gondolo iz aluminija, ki so jo nato hermetično zaprli. — Zrakoplov se dviga zrak. Spodaj gondola. — Polet se je srečno končal.

Sovjetsko časopisje

Javno mnenje — sem jaz! Tako nekako bi se dalo označiti stališče ruskih sovjetov nasproti časopisju, ki je strogo monopolizirano v državnih rokah. Vsak drug list je prepovedan. A če sovjeti z drugimi potrebščinami le nezadostno in skopo preskrbujejo prebivalstvo — s časopisjem ga radodarno preplavljajo. Komunistični tisk se kakor veletok razliva po vsej Rusiji in s pomočjo rublja tudi zunaj njenih meja. Številni dnevniki in v Rusiji za mnogokrat naraslo, in to tudi po obsegu in nakladi. Vladni listi v Moskvi izhajajo v stotisočih izvodov, poleg njih pa izhajajo nešteto listov in lističev po drugih mestih in po vseh večjih vaseh. Vsi ti listi pišejo izključno samo v zmislu režima, in ker prebivalstvo drugih listov sploh ne dobi v roke, je brez obrambe izpostavljeno vplivu komunističnega tiska. List, ki bi se drznil le enkrat pisati proti režimu, bi zapečatil svojo usodo in njegovi uredniki bi s tem podpisali svojo smrtno obsodbo ali vsaj pregnanstvo v sibirske gozdove.

Dr. Th. Seibert, ki je živel v Rusiji od 1926. do 1929. kot poročevalec dveh velikih nemških listov, piše v pravkar izišli svoji knjigi »Rdeča Rusija«:

Sovjetska cenzura se ne omejuje na to, da potlači vse vesti, ki vladajočemu režimu niso prijetne, marveč črta tudi vse, kar pozitivno ne služi režimu. Skrajno redko je najti v sovjetskih

listih splošno zanimive članke brez vse politične primesi. Celo podlistki, sportna poročila, tehnika in umetnost so politično pobarvani. Kar se godi izven ruskih meja, beleži sovjetsko časopisje le tedaj, ako more stvar izkoristiti kot vodo na sovjetski mlin; vse drugo ostane ruskemu prebivalstvu neznano. Značilen za stališče sovjetskega tiska nasproti ostalemu svetu je kotiček v zelo razširjeni »Večernaji Moskvi« pod naslovom: »Razno od vsepovsod.« V tem kotičku poroča list v treh do štirih vrstah o dogodkih izven Rusije. To je špranja, skozi katero gledajo Moskovčani v daljini, širni svet, ki je postal zanje čisto neznan in tajinstven. Lahko si je misliti, kako pusti in prazni so sovjetski listi. Zunanje so sicer zelo pisani in spretno urejeni; veliki listi, ki se ne obračajo na široke množice, prinašajo svojo tvarino pregledno in žurnalistično izvrstno razpredeljeno. Toda če začnemo pregledovati vsebino, ne najdemo v njej drugega kakor dobesedne vladne govore in brezkončne resolucije, poročila o režimskih zborovanjih, sejah in načrtih, zakone in programatične strankine izjave. To niso dnevniki, marveč strankini zapisniki in spomenice.

Vselej, kadar kdo boljševikom očita enostranost in neiskrenost sovjetskega tiska, odgovarjajo: »Res je, mi obešamo svoje uspehe na veliki zvon; toda kje najdete v inozemskem časopisju tako široko zanimanje za javne zadeve in tako svobodno kritiko teh razmer kakor pri nas?« In dejansko v sovjetskih listih kar mrgoli pritožb in samoobtožb oblastnih ustanov; oblast se poziva, naj skrbi za izboljšanje, a krivci morajo — od navadnega delavca do visokega državnega funkcionarja — na sramotni oder pred javnost. Vedno sem se čudil, zakaj zaje-majo nekateri inozemski protiboljševiški propagandisti svojo snov iz temnih virov ali pa si jo enostavno izmislijo, namesto da bi naročili katerikoli sovjetski dnevnik, iz katerega bi mogli svoje očitke o slabih straneh boljševiškega režima enostavno prepisati. In vendar je tudi ta flagelantska »samokritika« v celoti neiskrena, gola tendenca.

Boljševiško časopisje hvalisa in povzdiguje v nebo najmanjše delo, ki ga izvrši država, občina ali posameznik; vsak nov cestni pisoir se slavi kot velik uspeh, kot dobrota boljševizma.

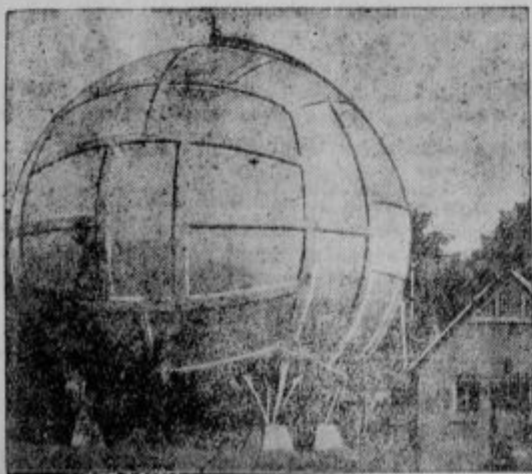
In to ne le enkrat, marveč po trikrat — štirikrat: takrat, ko se odobri načrt, dovoli kredit, začne z delom in ob dovršitvi. O tem, kaj se ustvarja na socialnem poprišču v drugih državah, boljševiški listi molče. Tako mora slednjič tudi največji nevernež verjeti, da so sovjeti za ljudstvo edini in pravi odrešeniki.

Zaklad na morskem dnu

L. 1916. je vozil holandski parnik »Tubantia« za 30 milijonov mark nemškega zlata v palicah, ki je bilo namenjeno južnoameriškim bankam za okrepitev marke. Neki nemški podmorski čoln, ki ni bil obveščen o poslanstvu »Tubantije«, je parnik torpediral in potopil. Sedaj skuša neka ameriška družba ta zaklad dvigniti in te dni so dosegli prvi uspeh: angleški parnik »Reclaimer« je »Tubantijo« izsledil. Takoj so spustili v morje potapljače, da doženejo lego parnika. Kakor poroča družba, bodo del parnika v morju razstrelili, da pridejo do zlata.

Leč v vesmir. Belgijski profesor Piccard (na desni), ki je s svojim spremljevalcem inž. Kipferjem v zrakoplovu dosegel višino 16.000 metrov. Slika obeh mož v gondoli zrakoplova.

Novi plinski rezervar v obliki krogle.